Iranian Journal of Anthropological Research (IJAR)

Online ISSN: 2251-8193

Journal Homepage: https://ijar.ut.ac.ir/

An Anthropological Study of Cultural Conflicts Arising from Tourism in the Coastal City of Babolsar

Maryam Hossein Yazdi[1]✉ **Sajjad Amirsoleimany**[2]

1. Department of Social Sciences, Faculty of Social Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran. Email: mhoseinyazdi@ut.ac.ir
2. Department of Social Sciences, Faculty of Social Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran. Email: amirsoleimanysajjad@gmail.com

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:
Received 2026-06-30
Received in revised form 2026-09-08
Accepted 2026-09-26
Available online 2026-11-19

Keywords:
Babolsar;
Cultural Conflict;
Tourism;
Anthropology;
Liminality

ABSTRACT

Objective: The present study aims to investigate cultural conflicts arising from tourism in the coastal city of Babolsar, drawing on an anthropological approach and Victor Turner's theoretical framework of liminality. In recent decades, tourism has emerged as one of the most significant cultural, economic, and social domains in Iran. The substantial influx of tourists into this region, while creating economic opportunities, has also provided the conditions for various forms of cultural tension and conflict between the host community and tourists. This study seeks to identify and explore the underlying dimensions of this issue, explain the causes and underlying reasons for existing conflicts through Turner's theory of liminality, and examine potential strategies for mitigating such conflicts and formulate relevant recommendations.

Method: Employing an ethnographic research methodology, this study examines the experiences and perspectives of local residents and tourists in Babolsar. Data were collected through in-depth interviews, participant observation, and field notes, and were analyzed using Victor Turner's concept of liminality. The study aims to explore how cultural conflicts emerge within the context of tourism in Babolsar and to identify the factors contributing to their persistence and intensification.

Results: The findings indicate that cultural conflicts manifest themselves across several major domains, including clothing practices, lifestyles, the use of public spaces, and environmental concerns. Additional factors, such as overcrowding beyond the city's carrying capacity, littering, and rising prices, act as aggravating conditions that intensify these conflicts. By emphasizing the intersection of anthropology and tourism studies, this research highlights the necessity of incorporating cultural dimensions into tourism management and offers recommendations for reducing cultural tensions and enhancing the quality of the tourism experience in Babolsar.

Conclusions: The findings indicate that tourism management in Babolsar requires an approach that goes beyond a purely economic perspective and takes into account the social and cultural dimensions of tourism. Particular attention should be paid to the social and cultural issues associated with tourism in the city of Babolsar, as well as to the cultural interactions and relationships that emerge between local residents and non-local visitors in the context of tourism, along with the various issues surrounding these interactions.

Cite this article Yazdi, Maryam; Amir-Soleimani, Sajjad (1405). A Study of Cultural Conflicts Arising from Tourism in the Coastal City of Babolsar: An Anthropological Approach, *Iranian Journal of Anthropological Research*, *16*(2), 67-88. https://doi.org/10.22059/ijar.2026.417634.459992

© The author(s) retain the copyright.
Publisher: University of Tehran Press.
DOI: https://doi.org/10.22059/ijar.2026.417634.459992

Introduction

The coastal city of Babolsar, characterized by its extensive beaches and coastal parking areas, is one of the primary tourist destinations in Mazandaran province, Iran. Due to its geographic proximity to Tehran, the city experiences a massive influx of tourists year-round, peaking heavily during the spring and summer holidays. While generating significant economic opportunities, this phenomenon triggers profound socio-cultural consequences for the host community. In the anthropology of tourism, travel is viewed not merely as a spatial displacement, but as a profound cultural encounter where the structured life of the host intersects with the unstructured life of the tourist. Previous Iranian literature has predominantly focused on the economic or environmental impacts of tourism using quantitative approaches, often neglecting everyday cultural frictions. To address this gap, this research utilizes Victor Turner's theoretical framework of "liminality". Turner's concept explains how the temporary suspension of everyday social norms by tourists—who view travel as a period of absolute freedom—translates into symbolic and cultural conflicts on the ground. The present study aims to ethnographically explore the dimensions of these mutual dissatisfactions, understand how the liminal state of travel reproduces cultural tensions in a traditional host city, and theoretically frame the underlying causes of these everyday frictions.

Method

This research employs a qualitative, ethnographic methodology to gain an in-depth understanding of the lived experiences of both the local host community and incoming tourists in Babolsar. The study utilizes a triangulation of data collection techniques, including participant observation, extensive field notes, and in-depth semi-structured interviews. The field of research encompassed highly contested public spaces such as coastal areas, parks, shopping centers, and religious gatherings during peak tourism seasons. A purposive sampling method with a maximum variation strategy was adopted. The sample consisted of 27 participants: 10 tourists, 9 non-economic locals (residents with no direct financial reliance on tourism), 4 economic locals (vendors dependent on the tourism market), and 4 coastal lifeguards. Interviews lasted 40 to 60 minutes, focusing on personal experiences of cultural conflict and mutual reactions to norm violations. The qualitative data were transcribed and systematically analyzed using MAXQDA software to extract primary themes, which were subsequently interpreted through Turner's liminality framework.

Results

The findings reveal that cultural conflicts in Babolsar manifest systematically across six major domains due to the severe clash between tourists' liminal behaviors and locals' established structural norms. First, Symbolic Conflict emerges through differences in clothing and etiquette. Tourists often adopt relaxed dress codes in public spaces, which locals interpret as a direct violation of their symbolic boundaries, leading to spatial withdrawal by residents. Second, Security Conflict is prevalent, as lifeguards reported severe non-compliance from tourists regarding vital safety warnings.

The liminal state induces a rejection of authoritative rules, resulting in high-risk behaviors and physical altercations. Third, Spatial Conflict occurs as the overwhelming physical presence of tourists leads to the monopolization of public amenities, creating a sense of spatial deprivation for alienated locals. Fourth, Temporal Conflict highlights a clash between the leisure-oriented calendar of tourists and the sacred calendar of the locals. During the mourning month of Muharram, tourists' celebratory behaviors contradict the host community's mourning rituals, causing deep ideological friction. Fifth, Socio-Economic Conflict arises in interactions between local vendors and tourists, marred by extreme bargaining and the locals' perception of bearing infrastructural costs without equitable financial returns. Sixth, Audio Conflict severely disrupts daily life. Late-night partying and loud music by tourists violate the nighttime tranquility essential for the locals' routines, transforming the tourists' release into psychological harassment for residents. Furthermore, structural factors such as severe traffic, waste accumulation, and a lack of public facilities act as aggravating conditions that intensively amplify these cultural conflicts.

Conclusions

The study concludes that cultural conflict in Babolsar is fundamentally rooted in the confrontation between two distinct modes of existence: the residence-oriented life of the host community and the leisure-oriented, liminal life of the tourist. While Turner's theory suggests that liminality can foster "communitas"—a temporary state of shared human equality—this research demonstrates that in Babolsar's mass tourism context, the liminal state predominantly breeds conflict and mutual dissatisfaction. The massive scale of tourism and profound economic inequalities prevent the formation of close, empathetic relationships. Crucially, tourists' temporary suspension of everyday norms is perceived by the host community not as shared freedom, but as an invasive threat to their socio-cultural order and moral boundaries. Liminality acts primarily as a catalyst for exacerbating underlying cultural frictions. Therefore, tourism management must move beyond economic paradigms to actively manage the cultural dimensions of liminality. To transition from conflict to coexistence, recommended policies include comprehensive pre-arrival cultural education for tourists, spatial and temporal management aligning tourism promotions with local sacred calendars, and significant upgrades to urban infrastructure to reduce the environmental friction that exacerbates cultural tensions

پژوهش‌های انسان شناسی ایران

شاپا الکترونیکی: ۸۱۹۳-۲۲۵۱

Journal Homepage: https://ijar.ut.ac.ir/

مطالعه تعارض های فرهنگی بواسطه گردشگری در شهر ساحلی بابلسر با رویکرد مردم شناسی

مریم حسین یزدی[1]✉ ، سجاد امیرسلیمانی[2]

۱. نویسنده مسئول، هیات علمی مردم شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: mhoseinyazdi@ut.ac.ir

۲. کارشناسی ارشد مردم شناسی، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران تهران، ایران. رایانامه: amirsoleimanysajjad@gmail.com

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:
مقاله پژوهشی

تاریخچه مقاله:
تاریخ دریافت: ۱۴۰۵/۰۴/۰۹
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۵/۰۶/۱۷
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۷/۰۴
تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۸/۲۹

کلیدواژه‌ها:
بابلسر،
تعارض فرهنگی،
گردشگری،
مردم شناسی،
آستانگی

چکیده

هدف: پژوهش حاضر مطالعه تعارض‌های فرهنگی بواسطه گردشگری در شهر ساحلی بابلسر با رویکرد مردم شناسی و چهارچوب نظری آستانگی ترنر است. گردشگری در دهه‌های اخیر به یکی از مهم‌ترین عرصه‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی در ایران تبدیل شده است. حضور گسترده گردشگران در این منطقه علاوه بر فرصت‌های اقتصادی، زمینه ساز بروز انواع تنش تعارضات فرهنگی است که در میان جامعه میزبان و گردشگران شده است.این پژوهش درصدد شناسایی و عمق یابی مسئله و تبیین علت ها و چرایی تعارض های موجود با استفاده از نظریه آستانگی ترنر و چگونگی بهبود تعارض ها و ارائه پیشنهادات است.

روش: پژوهش حاضر با روش مردم‌نگاری، به مطالعه بومیان و گردشگران در بابلسر پرداخته است. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های عمیق، مشاهده مشارکتی و یادداشت‌های میدانی گردآوری شده و با بهره‌گیری از نظریه «آستانگی» ویکتور ترنر تحلیل شده‌اند. هدف این پژوهش، واکاوی چگونگی شکل‌گیری تعارضات فرهنگی در بستر گردشگری بابلسر و شناسایی عوامل مؤثر در تداوم و تشدید آن‌هاست.

یافته‌ها: نشان می‌دهد که تعارضات فرهنگی در چند حوزه اصلی از جمله پوشش، سبک زندگی، استفاده از فضاهای عمومی و محیط زیست نمود می‌یابند و عوامل فرعی مانند شلوغی بیش از ظرفیت شهری، زباله و گرانی به‌عنوان شرایط تشدیدکننده بر شدت تعارضات می‌افزایند. این مطالعه با تأکید بر پیوند میان مردم‌شناسی و گردشگری، ضرورت توجه به ابعاد فرهنگی در مدیریت گردشگری را برجسته ساخته و پیشنهادهایی برای کاهش تنش‌های فرهنگی و ارتقای کیفیت تجربه گردشگری در بابلسر ارائه می‌دهد.

نتیجه‌گیری: پژوهش حاکی از آن است که مدیریت گردشگری در بابلسر نیازمند رویکردی فراتر از نگاه صرفاً اقتصادی است و باید به ابعاد اجتماعی و فرهنگی گردشگری توجه شود و مسائلی که گردشگری در شهر بابلسر در موضوعیت اجتماعی و فرهنگی باید دیده شود و روابط فرهنگی بومی و غیربومی که در سطح گردشگری به وجود می‌آید و موضوعات پیرامون آن نیز باید توجه ویژه‌ای شود.

استناد: حسین‌یزدی،مریم؛ امیرسلیمانی، سجاد. (۱۴۰۵) مطالعه تعارض های فرهنگی بواسطه گردشگری در شهر ساحلی بابلسر با رویکرد مردم شناسی *پژوهش های انسان شناسی ایران*، ۱۶ (۲)، ۶۷-۸۸. https://doi.org/10.22059/ijar.2026.417634.459992

ناشر: انتشارات دانشگاه تهران.

© نویسندگان.

مقدمه

بابلسر با داشتن پارکینگ‌های نه گانه منوط به ساحل و دریا جزو شهرهای توریستی مازندران است که تمام ماه های سال به نسبت دارای گردشگراست. نزدیکی به تهران و دسترسی آسان به شهرهای مرکزی، به‌ویژه در فصل‌های بهار و تابستان، سبب ورود گسترده گردشگران به این شهر شده و به یکی از کانون‌های پرتردد استان مازندران تبدیل شده است. حضور گسترده گردشگران علاوه بر رونق اقتصادی، پیامدهایی را نیز به دنبال داشته که مهم‌ترین آن‌ها در عرصه فرهنگی و اجتماعی بروز کرده است. تعارض فرهنگی در این پژوهش به انواع تنش‌ها و دلخوری‌ها و انواع نزاع‌هایی که هم در قشر بومی‌ها و هم در قشر گردشگران در زمینه‌های گوناگون در ذیل بحث تفاوت فرهنگی آن‌ها قرار داد که در ادامه تقابل و تعارض بر هم دیگر برخورد می‌کنند. مردم شناسی گردشگری با رویکرد روش مردم نگاری به ما امکان می‌دهد تا فراتر از اعداد و شاخص‌های اقتصادی، به تجربه و مقولات کنشگران گردشگران و بومیان توجه کنیم و معانی تعارض‌ها، تنش‌ها و حتی همکاری‌های متقابل را دریابیم. در این میان، شهر ساحلی بابلسر نمونه‌ای شاخص است، زیرا هم یک مقصد پرگردشگر و پرظرفیت است و هم جامعه محلی آن هویتی متمایز و حساسیت‌های فرهنگی خاص خود را دارد. این مردم هستند که در محور ضرورت تحلیل و بررسی گردشگری قرار دارند نه مشاغل. برنز می‌گوید: مردم شناسی با چارچوب مقایسه‌ای خود رهیافتی پیش روی تحلیل انتقادی گردشگری قرار می‌دهد قابلیت گردهم آوری منطقه ای و جهانی با تشخیص روابط متقابل حوزه های اقتصادی اجتماعی و زیست محیطی (پیتر برنز[1]،۲۰۱۱) گردشگری فصل مشترک بین «زندگی عادی» ساکنان بومی و «زندگی غیرعادی» گردشگران را دربر می‌گیرد. یعنی ورود گردشگران به یک مقصد، شرایطی را به وجود می‌آورد که در آن هنجارهای محلی با سبک‌های متفاوت زندگی گردشگران برخورد پیدا می‌کنند. همین برخورد، در بسیاری موارد به شکل‌گیری تعارضات فرهنگی و اجتماعی منجر می‌شود (پا پلی یزدی، ۱۳۸۵) ضرورت بررسی این تعارضات از چند منظر قابل طرح است. نخست، در ادبیات پژوهشی ایران، بیشتر مطالعات موجود بر ابعاد اقتصادی گردشگری یا آثار محیطزیستی آن متمرکز بوده‌اند و بارها تکرار شده اند. در مقابل، پژوهش‌های اندکی به بررسی ابعاد فرهنگی و اجتماعی گردشگری پرداخته‌اند، به‌ویژه با تمرکز بر نوع برخورد و تعارض و نوع ارتباط بین بومیان و گردشگران. نوآوری این مطالعه در ورود مردم‌نگارانه به زیست‌جهان هر دو گروه (بومیان و مسافران) و به‌کارگیری لنز نظری «آستانگی ترنر» برای نخستین بار است تا سازوکار دقیق تبدیل تعلیق موقت هنجارها به نزاع‌های فرهنگی و نمادین در مقاصد گردشگری ساحلی تبیین شود.دوم، در سطح سیاست‌گذاری، بی‌توجهی به این تعارضات می‌تواند پیامدهای گسترده‌ای داشته باشد: نارضایتی بومیان، کاهش کیفیت تجربه گردشگری و در نهایت افت جایگاه بابلسر به‌عنوان مقصد گردشگری. سوم، از منظر علمی، مطالعه تعارضات فرهنگی در بستر خاص بابلسر می‌تواند به غنای نظریه‌های انسان‌شناسی گردشگری کمک کند و مقایسه‌ای میان تجربه ایرانی و نمونه‌های جهانی فراهم آورد**.** در ادامه تحقیق پیش رو از نظریه آستانگی من باب هدایت تحقیق و فهم مناسب مقوله تعارض و انواع امورات فرهنگی در میان بومیان و گردشگران و انواع تنش ها و چگونگی و چرایی آن مورد بررسی قرار می‌گیرد. بر این پایه، چیستی مسئله در این پژوهش، شکل‌گیری تنش و تعارضات فرهنگی میان بومیان و گردشگران است؛ وضعیتی که طی آن مسافران در طول سفر، هنجارهای رفتاری معمول را کنار می‌گذارند و دست به اعمالی می‌زنند که از نظر جامعه محلی بی‌احترامی، هنجارشکنی و زیر پا گذاشتن مرزهای اخلاقی شهرشان تلقی می‌شود، و در مقابل، مسافران نیز از برخوردهای بومیان، گرانی و کمبودها گله‌مند و ناراضی‌اند. ضرورت و چرایی انجام این پژوهش در آن است که نگاه صرفاً درآمدی به گردشگری باعث نادیده‌گرفتن آسیب‌های اجتماعی شده و تداوم این دلخوری‌ها، سرمایه اجتماعی شهر را فرسوده و مقاومت‌های پنهان و آشکار بومیان علیه مسافران را دامن زده است. از سوی دیگر، خلأ اساسی در مطالعات موجود این است که پژوهش‌های گذشته عمدتاً با رویکردهای کمّی و آماری صرفاً به پیامدهای اقتصادی یا سنجش کلی رضایت بسنده کرده‌اند و از بررسی فرایند شکل‌گیری تعارضات در روابط روزمره غفلت ورزیده‌اند؛ این امر ورود به میدان مردم‌نگاری را ضروری می‌سازد. برای پر کردن این شکاف و درک چراییِ تبدیل تفاوت‌ها به

[1] Burns, Peter

اصطکاک، پژوهش حاضر از «نظریه آستانگی ویکتور ترنر» به‌عنوان لنز نظری بهره می‌گیرد تا نشان دهد چگونه خروج موقت مسافران از ساختارهای تثبیت‌شده و ورود به فضای رهایی موقت، زمینه نزاع‌های فرهنگی را پدید می‌آورد. بر این مدار، هدف اصلی پژوهش، تبیین مردم‌شناختی چراییِ بروز تنش و چگونگی پیدایی تعارضات فرهنگی میان بومیان و گردشگران در بابلسر با اتکا به لنز آستانگی، و هدف فرعی آن واکاوی ریشه‌های دلخوری، ناراحتی و گله‌مندی متقابل دو گروه در مناسبات روزمره است. در نهایت، پرسش‌های بنیادین این پژوهش در پیوند با این لنز نظری عبارتند از:

۱. تعارضات و دلخوری‌های متقابل میان بومیان و گردشگران بابلسر در چه ابعاد و رفتارهایی شکل می‌گیرند و بازتولید می‌شوند؟

۲. فرایند تعلیق هنجارها در وضعیت آستانگی سفر، چگونه زمینه‌ساز تولید تعارضات فرهنگی‌میان گردشگران و جامعه میزبان می‌شود؟

تعارض فرهنگی

با توجه به تعریف‌هایی که از دو مفهوم «تعارض» و «فرهنگ» ارائه شده است، می‌توان تعارض فرهنگی را چنین تعریف کرد: هنگامی که فرد در مواجهه با افراد، گروه‌ها یا سازمان‌های دیگر، فرهنگ و هنجارهای مورد قبول خود را در تقابل با باورها و الگوهای اجتماعی آنان ببیند، دچار تعارض فرهنگی می‌شود. این تعارض‌ها می‌توانند دلایل مختلفی داشته باشند که برخی از آن‌ها درونی بوده و به نیازها و فعالیت‌های افراد درون فرهنگ اجتماعی مربوط می‌شوند و برخی دیگر منشأ بیرونی داشته و در نتیجه تأثیرپذیری از فرهنگ‌های دیگر شکل می‌گیرند (عیوضی و گروسی، ۱۳۹۸). تعارض داشتن فرهنگی در بسیار از اوقات عادی به نظر می رسد از این منظر که بنا به انواع شرایط زیستی و دینی و محیطی در هر مکان و فضا می تواند دارنده هر نوع فرهنگی باشد و بستگی به نوع فرهنگ و سبک زندگی گردشگران و بومیان دارد. تعارضات فرهنگی در بابلسر را می‌توان در چند عرصه برجسته مشاهده کرد همانطور که «بوردیو از عادت واره یا هبیتوس می‌گوید و تفاوت سبک زندگی و نوع بازآفرینی فرهنگ را مورد بررسی قرار می دهد و هر فرهنگ دارای یک نوع عادت واره است البته باید گفت عادت واره‌ها می‌توان بسیار دارای شباهت و دارای تفاوت باشند (ایوبی، ۱۴۰۰) این تعارضات بنا به شرایطی می‌تواند دیده شود و تاثیرات مخربی بگذارد به خصوص در گردشگری که نظریه آستانگی ترنر این نوع تعارضات را برای ما تبیین می‌کند و دلیل و چگونگی آن را ترسیم می کند این تعارضات فرهنگی نه تنها ناشی از تفاوت‌های فردی و فرهنگی است، بلکه بر اساس نظریه‌های مختلف اجتماعی می‌توان مشاهده کرد که در برخی شرایط خاص، این تفاوت‌ها منجر به تنش‌های جدی در روابط اجتماعی و زیست‌محیطی میان گردشگران و بومیان می‌شود در ادامه باید گفت در کارکرد گردشگری رضایت و هماهنگی و تعامل میزبان و گردشگران کارکرد مهمی است. در این میان، برای جلب حمایت های ساکنان محلی و بر اساس نظریه مبادله اجتماعی، لازم است رضایتمندی افراد جامعه در سطح قابل قبولی تأمین شود. بدیهی است که در این فرایند، چگونگی نگرش جامعه میزبان نسبت به اثرات و پیامدهای گردشگری، عاملی تعیین کنند (شیخ بیگلو و همکاران، ۱۴۰۱). درگیری‌های فرهنگی توسط تماس‌های فرهنگی ایجاد می‌شوند. درگیری‌ها به این دلیل ایجاد می‌شوند که افراد در تماس (افراد یا گروه‌ها) از فرهنگ‌های مختلف هستند. خود نوع فرهنگ نباید دارای نزاع باشد اما رعایت و ملاحظه نکردن عامل اصلی درگیری فرهنگی است که در این تحقیق نشان داده خواهد شد. به ویژه تفاوت‌های فرهنگی که باعث سوءتفاهم و برخوردهای ارزشی می‌شوند، باعث درگیری‌های فرهنگی می‌شوند. مردم موجودات فرهنگی هستند و فرهنگ بخشی از هویت آنها، نحوه درک و عمل آنها در جهان و نحوه تعامل آنها است. فرهنگ بر روابط آنها، نحوه توسعه معانی، ایجاد هویت، درک نقش‌ها و مسئولیت‌های خود و بحث و مذاکره تأثیر می‌گذارد. همانطور که هادی حسینی و همکاران در مقاله خود می‌گویند: گردشگران و مسافران دارای یک طبقه خاص نبوده و دارای سبک‌های زندگی مختلفی می‌باشند و متناسب با جایگاه اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی دارنده ذائقه مصرفی و کنش های متفاوت در مراکز و اماکن گردشگری می باشند (حسینی و همکاران، ۱۴۰۲) فرهنگ یک مؤلفه مهم در درگیری‌های انسانی است. حتی حل و فصل درگیری‌ها نیز تحت تأثیر فرهنگ است. به عنوان مثال، (درگیری کوزوو یا درگیری‌های اسرائیل و فلسطین یا هند و پاکستان مربوط به مسائل مربوط به قلمرو و حاکمیت نیستند. آنها همچنین

مربوط به ایجاد معانی مختلف، درک جهان و به رسمیت شناختن و مشروعیت بخشیدن به هویت‌های فرهنگی و شیوه‌های زندگی خود هستند(رایزینگر[1]، ۲۰۰۹) درگیری‌های انسانی، درگیری‌های فرهنگی هستند. در تمام درگیری‌های انسانی، تنش‌ها به دلیل ارتباط نادرست یا روابط پرتنش ایجاد می‌شوند که ناشی از تفاوت در فرهنگ است. حتی حل و فصل درگیری‌ها نیز تحت تأثیر فرهنگ است. در ادامه بحث خواهد شد از تاثیرات فرهنگ متناقض گردشگری در شهر یا مکان مقصد که (تغییرات سریع اجتماعی، بهرهبرداری بیش از حد از منابع طبیعی، و تعارض و درگیری بین مناطق مختلف، میراث مناطق مختلف جهان را در معرض خطر قرار داده است (خانعلی و همکاران، ۱۴۰۴) شهر بابلسر یکی از قطب‌های گردشگری منطقه شمال و کانون اصلی گردشگری استان مازندران را تشکیل میدهد. این شهر با برخورداری از طبیعت زیبا و چشم نواز، جنگل، دریا، اماکن فرهنگی و ابنیه تاریخی، از پتانسیل‌های زیادی برای توسعه گردشگری برخوردار است و سالانه گردشگران زیادی از نواحی مختلف کشور برای گردش و تفریح به این شهر می‌آیند (سلمانیان و فنی، ۱۴۰۱) از یک سو، جامعه محلی از منافع اقتصادی گردشگری بهره‌مند می‌شود، اما ازسوی دیگر، احساس می‌کند ورود گردشگران نظم اجتماعی و فرهنگی آن‌ها را برهم می‌زند. این تنش میان منفعت اقتصادی و آسیب فرهنگی، مسئله اصلی بسیاری از جوامع میزبان گردشگری است. چمبرز نشان می‌دهد که برخی جوامع، هرچند حضور گردشگران را از نظر اقتصادی می‌پذیرند، اما در سطح اجتماعی تمایل دارند تماس خود را با آن‌ها به حداقل برسانند. این امر به‌ویژه در جوامعی مشاهده می‌شود که احساس می‌کنند حضور گردشگران به معنای تعرض به سبک زندگی و هنجارهای فرهنگی آن‌هاست. همچنین در کتاب «بوم‌گردی» اشاره شده است که مقاومت بومیان علیه گردشگران زمانی رخ می‌دهد که هنجارهای اجتماعی به‌صورت مکرر و طولانی‌مدت توسط گردشگران نقض شود (چمبرز، ۲۰۲۴[2]) بابلسر نیز در همین موقعیت قرار دارد؛ یعنی جایی که منافع اقتصادی گردشگری به رسمیت شناخته شده، اما فشارهای فرهنگی ناشی از رفتار گردشگران، مقاومت اجتماعی را در پی داشته است. همانظور که امینی هم درمقاله با مقصود گردشگری ورزشی از آسیب‌ها می‌گوید: آنکه گردشگری با مقوله مسافرت و جابه جایی پیوند دارد و اثرات نامطلوبی می‌تواند در جامعه میزبان بر جای بگذارد (امینی و همکاران، ۱۴۰۲) تعارضات فرهنگی یکی از مسائل اصلی در تجربه روزمره گردشگران و بومیان است. برای نمونه، تفاوت در پوشش، سبک زندگی، نحوه استفاده از فضاهای عمومی، و مسائل زیست‌محیطی مانند رهاسازی زباله، بارها به بروز نزاع یا دلخوری میان دو گروه منجر شده است. این تعارضات در ظاهر ممکن است مسائل ساده و پیش پا افتاده‌ای به نظر برسند، اما در عمق خود بازتاب تفاوت‌های فرهنگی و سبک‌های زیستی‌اند. بر همین اساس، پژوهش حاضر با تکیه بر مردم‌نگاری، به دنبال آن است که تصویری از تعارضات فرهنگی در بابلسر ارائه دهد. اما آن چیزی که مسلم است که ورود گردشگر بسیار عادی و عمومی است اما همین ملاحضات نکردن است که تحقیق را با نظریه آستانگی[3] ترنر[4] تبیین می‌کند و آن را قامت می‌بخشد. تعارضات فرهنگی در بابلسر را می‌توان در چند عرصه برجسته مشاهده کرد: نخست، حوزه پوشش و سبک زندگی بسیاری از بومیان، پوشش گردشگران و رفتارهای آزادانه آنان در فضاهای عمومی را با هنجارهای محلی ناسازگار می‌دانند. دوم، استفاده از فضاهای عمومی. حضور پرشمار گردشگران در ساحل، خیابان‌ها و فضاهای سبز شهری، همراه با اقداماتی همچون پهن‌کردن سفره یا آویختن لباس در معابر، به چشم بومیان نوعی بی‌نظمی و بی‌احترامی به فضای عمومی محسوب می‌شود. سوم، تعاملات اجتماعی مستقیم. در مصاحبه‌ها برخی گردشگران از بی‌اعتمادی و بدرفتاری بومیان گلایه داشتند و در مقابل، بومیان نیز رفتار بعضی گردشگران را متکبرانه یا بی‌توجه به ارزش‌های محلی توصیف می‌کردند. نکته مهم این است که این تعارضات فرهنگی در خلأ رخ نمی‌دهند، بلکه در بستری از عوامل محیطی و ساختاری شدت می‌گیرند به این معنا که این عوامل خود تعارض نیستند بلکه عواملی هستند که بر تعارض تاثیر می‌گذارند مانند آن گردشگری که به علت ناهنجاری با یک بومی بحثش می‌شود و یا اخطاری می‌گیرد و کمی نمی‌گذرد که یک مورد ساختاری یا محیطی مانند

[1] Reisinger
[2] Chambers
[3] Liminality
[4] Turner

دستشویی کثیف و یا ترافیک فراوان منجر به شدت اعصبانیت او می‌شود دقیق بر همین احوال می‌تواند جای بومی و گردشگر عوض شود و انجام شود و لذا این موضوعات خود تعارض نیستند بلکه شدت گرفتن تعارض و انواع کنش های پدید آمدن و نمایان شدن تاثیر گذار خواهد بود. مانند ازدحام جمعیت، ترافیک سنگین، افزایش حجم زباله در خیابان‌ها و سواحل، گرانی کالاها و خدمات و حتی تغییر سیمای شهری به‌واسطه حضور گردشگران، همگی بر شدت نارضایتی‌ها می‌افزایند. به بیان دیگر، مسائل زیست‌محیطی و کالبدی، تنها مشکلاتی فنی و بهداشتی نیستند؛ بلکه در تجربه روزمره بومیان به‌عنوان نشانه‌ای از بی‌توجهی و بی‌احترامی گردشگران تعبیر می‌شوند. برای نمونه، انباشته‌شدن زباله در ساحل از نگاه بومیان نمادی از «بی‌فرهنگی» گردشگران است. در سوی دیگر، گردشگران نیز مشکلاتی چون گرانی یا برخورد سرد بومیان را به‌عنوان نشانه‌هایی از «بی‌میلی میزبان به حضور ما» تعبیر می‌کنند. بنابراین، شرایط محیطی نقشی کلیدی در تشدید تعارضات فرهنگی بازی می‌کند. در نهایت، مسئله اصلی این پژوهش چنین صورت‌بندی می‌شود: چگونه ورود گردشگران به بابلسر و تجربه «زندگی غیرعادی» آنان، در برخورد با «زندگی عادی» بومیان به شکل‌گیری تعارضات فرهنگی می‌انجامد؟ و چه عواملی در محیط شهری و اجتماعی این تعارضات را تشدید می‌کنند؟

پیشینه پژوهش

همچنین هاشمی‌مقدم در کتاب انسان‌شناسی گردشگری (۱۳۹۸)، چمبرز[1]در کتاب بوم‌گردی انسان‌شناسی سفر (۲۰۲۲) و پیتر برنز[2]در کتاب درآمدی بر مردم‌شناسی گردشگری (۲۰۱۱) به عنوان کتاب‌های مرجع در زمینه مردم‌شناسی گردشگری هستندکه به معرفی و شناخت کارکرد مردم‌شناسی در گردشگری و رویکردهای آن می‌پردازند. در ادبیات مردم‌شناسی گردشگری، گردشگری صرفاً یک فعالیت اقتصادی تلقی نمی‌شود، بلکه نوعی مواجهه فرهنگی میان گروه‌های اجتماعی مختلف است. این رویکرد بر معناسازی کنشگران و پیامدهای فرهنگی تعامل میان گردشگران و جامعه میزبان تأکید می‌کند. از این منظر تعارضات فرهنگی نه پدیده‌ای حاشیه‌ای بلکه بخشی از فرایند مواجهه فرهنگی محسوب می‌شوند. با وجود این در پژوهش‌های داخلی کمتر از این رویکرد برای تحلیل تعارضات گردشگری استفاده شده است. در ادامه بالطاجی و چاکیجی [3](۲۰۲۲) در فصلی با عنوان «رفتارهای لیمینوئیدی در گردشگری» به مرور نظریه‌های مرتبط با آستانگی و لیمینوئید پرداختند. آنان با ذکر نمونه‌هایی از جشنواره‌ها، سفرهای گروهی و محیط‌های هتلی، نشان دادند که چگونه رفتارهای گذرای گردشگران می‌تواند در قالب موقعیت‌های آستانگی و لی‌مینوئید تحلیل شود. این فصل بیشتر تحلیلی نظری بوده و اهمیت این مفاهیم در مطالعات گردشگری را برجسته کرده است. در بسط تحلیلی سازوکار وضعیت آستانگی در گردشگری، جک و فیپس[4](۲۰۰۵) در کتاب «گردشگری و تبادل بین‌فرهنگی» نشان می‌دهند که تجربه گردشگری ماهیتی عمیقاً بینابینی دارد؛ وضعیتی که با گسستن فرد از نظم مکانیکی و روزمره مبدأ آغاز می‌شود و طی آن قواعد معمول و هنجارهای مسلط زندگی اجتماعی موقتاً به حالت تعلیق درمی‌آیند. از دیدگاه آنان، این فضای بینابینی بستری برای تخطی مداوم از مقوله‌ها و مرزبندی‌های تثبیت‌شده فرهنگی فراهم می‌سازد. مسافر در این موقعیت با احساس رهایی از ساختارهای کنترلی، دست به بازتعریف قواعد زیست جمعی می‌زند؛ اما از آنجا که این دگرگونی رفتاری در خلأ رخ نمی‌دهد و مستقیماً در جغرافیای زیستی جامعه مقصد جاری می‌شود، به جای شکل‌گیری جماعت‌واره پایدار یا همگرایی، به سوءتفاهم‌های ارتباطی، احساس تهدید هویتی نزد ساکنان و اصطکاک فرهنگی عمیق با جامعه میزبان دامن می‌زند. علاوه بر این، پریچارد و مورگان[5] (۲۰۰۶) در مقاله «هتل بابل؟ کاوش در هتل‌ها به مثابه جایگاه‌های آستانه‌ای گذار و تخطی» پیرامون فضاهای آستانه‌ای در گردشگری، این مفهوم را به شکلی انتقادی به رفتارهای هنجارگریز پیوند می‌زنند. آنان استدلال می‌کنند که محیط‌های گردشگری

[1] Chambers
[2] Peter Burns
[3] Baltacı & Çakıcı
[4] Jack & Phipps
[5] Pritchard & Morgan

صرفاً کاربری کالبدی یا خدماتی ندارند، بلکه جایگاه‌های آستانه‌ای گذار و تخطی محسوب می‌شوند؛ محیط‌هایی که به دلیل ویژگی‌های بینابینی خود، فرصت‌هایی را برای رفتارهای فرارونده و شکستن مرزهای عرفی پدید می‌آورند. در چنین فضاهایی، روابط اجتماعی و هنجارهای تثبیت‌شده مسلط به چالش کشیده می‌شوند و مقصد به مکانی با مناقشه فرهنگی بدل می‌گردد؛ جایی که در آن آزادی عمل و سبک فراغتی گردشگر در تعارض آشکار با نظم اخلاقی و حریم‌های بومی قرار می‌گیرد و جامعه میزبان در برابر این تخطی هنجاری دست به مقاومت و مرزبندی هویتی می‌زند. بدین ترتیب، تلفیق این دیدگاه‌ها چارچوب نظری استواری فراهم می‌سازد تا رفتارهای نامتعارف مسافران در بابلسر، نه به عنوان ناهنجاری‌های فردی، بلکه به مثابه تجلی ساختاری وضعیت آستانگی و ریشه اصلی تعارضات فرهنگی تبیین گردد. محمدی و همکاران (۱۳۹۹) در مقاله‌ای به روش پیمایشی اثرات منفی فرهنگی گردشگری را در شهر بجنورد مورد واکاوی قرار دادند. نتایج آن نشان داده است که ابعادی نظیر کالایی شدن فرهنگ، اقتباس فرهنگی، اثر و تغیرات فرهنگی تاثیری مثبت و منفی بر جامعه میزبان دارد که متغیر تغییر فرهنگی عامل تبیین کننده آن است. همچنین وزین و شیخی (۱۳۹۹) در مقاله‌ای به مبحث رویکرد فرهنگ و بررسی آن در گردشگری اشاره دارند. هدف پژوهش حاضر شناخت مهمترین اثرات توسعه گردشگری بر فرهنگ مقاصد گردشگری، در سطح جامعه محلی و ملی است. روش تحقیق توصیفی- تحلیلی است و برای جمع آوری اطلاعات از روش میدانی پرسشنامه استفاده شده است. جامعه نمونه ۵۰ نفر از خبرگان میان رشته‌ای در حوزۀ فرهنگ و گردشگری بوده‌اند. یافته‌ها نشان می‌دهند توسعه گردشگری پیامدهای فرهنگی مثبت و منفی متعددی بر جامعه مقصد گردشگری در سطح محلی و ملی دارد. تأثیرات مثبت گردشگری در سطح جامعه محلی بر شاخص‌های احیای سنت‌ها و مراسم بومی، حفاظت از مکان‌های تاریخی و باستانی و آشنایی با آداب و رسوم فرهنگ‌های مختلف است و چنانچه توسعه گردشگری بدون برنامه ریزی دقیق جریان پیدا کند، مخرب بوده و باعث توسعه رفتار تجملی و کالایی شدن فرهنگ در سطح اجتماعات محلی می‌شود. همچنین توسعه گردشگری در سطح ملی نیز نتایجی از قبیل تقویت غرور ملی و تفاهم فرهنگی با سایر ملل در پی خواهد داشت. مرور مطالعات نشان می‌دهد که پژوهش‌های موجود عمدتاً بر پیامدهای فرهنگی مثبت و منفی گردشگری تغییرات فرهنگی و تأثیرات اجتماعی آن تمرکز داشته‌اند. با این حال بیشتر این تحقیقات با روش‌های کمی انجام شده اند وکمتر به تجربه زیسته کنشگران و سازوکار شکل‌گیری تعارضات فرهنگی پرداخته‌اند. همچنین اغلب پژوهش‌ها تعارض را به عنوان پیامد بررسی کرده‌اند و کمتر به فرایند تولید و باز تولید آن در زندگی روزمره توجه داشته‌اند. کرانی و سام (۱۴۰۱) در مقاله‌ای به بررسی گردشگری در بابلسر با استفاده از نظریه آستانگی ترنر پرداخته است و نشان می‌دهد که انگیزه گردشگران به مازندران از طریق بررسی سه شهر محمودآباد، فریدونکنار و بابلسر به دست آمده است. یافته‌ها به سه مقوله مکانی، تعلیق و تجربه جدید اشاره دارند. همچنین، کنتی و کاسل [1](۲۰۲۲) در تحقیقی نشان داد که رسانه‌های اجتماعی نقش مهمی در تقویت تجربه‌های آستانگی گردشگران دارند. شائوفِنگ وو و همکاران [2](۲۰۲۲) در پژوهشی در چین به تأثیر جشنواره‌ها بر آستانگی پرداخته است و نشان داد که این جشنواره‌ها فرصتی برای خروج از ساختارهای اجتماعی روزمره هستند. بریستو و جنکینز [3](۲۰۲۲) نیز تأکید کردند که تجربه گردشگری یک وضعیت گذار است که بر ابعاد مکانی و زمانی سفر تأثیر دارد. مطالعات دیگری همچون تحقیق نلسون [4](۲۰۱۹) در مورد میراث دشوار و رودریگز و کامپو [5] (۲۰۱۹) در مورد جشنواره‌های مردمی به بررسی تأثیر آستانگی بر رضایت گردشگران پرداخته‌اند. لو و همکاران [6] (۲۰۲۳) در مقاله‌ای با عنوان «پیگیری انسجام اجتماعی در مقاصد گردشگری فرهنگی؛ آستانگی به‌عنوان واسطه» بررسی کردند که چگونه فضای آستانگی می‌تواند میان ویژگی‌های فرهنگی و فضایی مقصد با انسجام اجتماعی نقش واسطه‌ای ایفا کند. یافته‌های آنان نشان داد که گردشگری فرهنگی زمانی بیشترین اثر اجتماعی مثبت را

[1] Conti & Cassel
[2] Shaofeng Wu
[3] Bristow & Jenkins
[4] Nelson
[5] Rodriguez & Campo
[6] Lu

دارد که گردشگر امکان تجربه آستانگی و فاصله‌گیری از زندگی روزمره را پیدا کند. بررسی مطالعات مرتبط با آستانگی نشان می‌دهد که این مفهوم بیشتر برای تبیین تجربه سفر جشنواره‌ها گردشگری فرهنگی و احساس رهایی از زندگی روزمره به کار رفته است البته که استفاده این نظریه در مقالات خارجی در امورات گردشگری بسیار به چشم می‌خورد. در حالی که ظرفیت این نظریه برای توضیح تعارضات فرهنگی میان گردشگران و جامعه میزبان کمتر مورد توجه قرار گرفته است. به ویژه در مطالعات مرتبط با گردشگری ایران و بابلسر کاربرد نظریه آستانگی در تحلیل تعارضات فرهنگی همچنان مغفول مانده است. مرور ادبیات نشان داد که مطالعات انجام شده در حوزه گردشگری بابلسر عمدتاً بر ابعاد توسعه‌ای، اقتصادی و رضایت شهروندان تمرکز داشته‌اند. همچنین پژوهش‌های مرتبط با فرهنگ و گردشگری بیشتر به پیامدهای فرهنگی گردشگری و تغییرات ناشی از آن پرداخته‌اند. در حوزه مردم‌شناسی گردشگری نیز اگرچه بر اهمیت تجربه زیسته و تعاملات فرهنگی میان گردشگران و جوامع میزبان تأکید شده است، اما پژوهش‌های اندکی به بررسی تعارضات فرهنگی از منظر مردم‌نگارانه پرداخته‌اند. از سوی دیگر، مطالعات مرتبط با نظریه آستانگی عمدتاً بر تجربه سفر، جشنواره‌ها، گردشگری فرهنگی و فرایند فاصله‌گیری موقت از زندگی روزمره متمرکز بوده‌اند. در حالی که ظرفیت این نظریه برای تبیین تعارضات فرهنگی میان گردشگران و جامعه میزبان کمتر مورد استفاده قرار گرفته است. بر این اساس، خلأ اصلی ادبیات موجود را می‌توان در سه سطح مشاهده کرد: نخست، فقدان مطالعات مردم‌نگارانه درباره تعارضات فرهنگی در بابلسر؛ دوم، کمبود پژوهش‌هایی که تجربه زیسته بومیان و گردشگران را به صورت همزمان بررسی کرده باشند؛ و سوم، فقدان به‌کارگیری نظریه آستانگی برای تبیین شکل‌گیری و تشدید تعارضات فرهنگی در بستر گردشگری. پژوهش حاضر درصدد است این خلأها را با بهره‌گیری از روش مردم‌نگاری و چارچوب نظری آستانگی پر کند.

مبانی نظری

ترنر با الهام از آرنولد ون گنپ[1]، مناسک گذار را به سه مرحله جدایی، آستانگی و ادغام یا برگشت تقسیم می‌کند. ون گنپ با بررسی برخی از مناسک مهم مردمان ابتدایی آن را مناسک گذار نامید. یعنی مناسکی که فرد را در یک موقعیت اجتماعی به موقعیتی دیگر نشان می‌دهد (بیتس و پلاگ[2]،۲۰۲۱). این رویکرد با اینکه در وهله اول با قواعد مناسک مورد بررسی قرار گرفت اما در این تحقیق نشان داده می‌شود که رویکرد گردشگران بسیار نزدیک به این نظریه بوده است. درجاگذاری و فهم مرحله‌ای می‌توان این رویکرد تطبیق شده را با قواعد فرهنگ گردشگری شناخت. مرحله اول شامل رفتارهای نمادینی است که بر انفصال فرد یا گروه از موقعیت ثابت اولیه در ساختار اجتماعی یا انفصال از مجموعه ای از موقعیت‌های فرهنگی یک وضع یا بر هر دوی آن ها ناظر است. در دوره آستانگی خصوصیات سوژه مراسم همان سالک آرمانی است. او از فضای فرهنگی عبور می‌کند که خصوصیات حالت گذشته و آینده را ندارد یا اگر هم از آنها بهره ای برده است بسیار اندک است. در فاز سوم ادغام یا پیوند مجدد فرایند گذار تکمیل می‌شود. سالک فرد یا گروه در این مقطع بار دیگر در وضع ثبات قرار می‌گیرد و به همین دلیل از حقوق و الزامات جدیدی برخوردار می‌شود؛ از این رو از او انتظار می‌رود تا به شیوه خاصی که مطابق با هنجارها و معیارهای اخلاقی سمت‌های مشخص در منظومه پایگاه‌ها و موقعیت‌های منزلتی است رفتار کند (ترنر،۱۴۰۰). ترنر در مرحله آستانگی تامل بیشتری می‌کند نسبت به ون گنپ می کند و آن را گسترش می‌دهد.

آستانگی

ویژگی‌هایی که ترنر درآستانگی از آنها می‌گوید یا شخصیت و یا افراد آستانه‌ای این است که لزوما مبهم هستند زیرا این وضعیت و این افراد از شبکه فرهنگی تعیین کننده طفره می‌روند و یا از آن عبور می‌کنند. موجودات آستانه‌ای نه در اینجا هستند و نه در آنجا. انها در بین جایگاه‌هایی هستند که توسط قانون، عرف و قراردادهای هستند که تعیین شده‌اند. و لذا ویژگی‌هایی مبهم و نامشخص انها توسط طیف گسترده‌ای از نمادها در بسیاری از جوامعی که گذار اجتماعی و فرهنگی را آیینی می‌کنند بیان می‌شود.

[1] Arnold van gannep
[2] Beats & Plagg

موجودات استانه‌ای مانند نوآموزان در مراسم تشرف یا بلوغ ممکن است به عنوان موجوداتی که هیچ چیزی ندارند نشان داده شود. در ادامه ترنر مثال‌هایی می‌زند مانند اینکه ممکن است آنها فقط یک تکه لباس بپوشند و یا برهنه شوند تا نشان دهند به عنوان موجودات آستانه‌ای هیچ جایگاه ، نقش و رتبه‌ای ندارند (ترنر، ۱۹۶۹). جماعت واره در ذیل عنوان آستانگی می‌تواند رویکرد مثبت تعلیقات آستانگی را نشان دهد و آن را مورد بررسی قرار بدهد. جماعت واره می‌تواند در آستانگی رخ دهد و منجر به مزیت آن شود و ممکن است اتفاق نیافتد همانطور که ترنر می‌گوید: پدیده‌های دوران آستانگی این است که آنها آمیزه‌ای از امر قدسی از وحدت و یکپارچگی و دوستی را ارائه می‌دهند و این برای تحلیل در سراسر این فصل سودمند خواهد بود. این مناسک لحظه‌های درونی و بیرونی زمان و عناصر درونی و بیرونی ساختارهای اجتماعی سکولار رای به صورت گذرا بر پیوندهای اجتماعی عمومی نه صرفاً به شکل زبان، بلکه به شکل نمادها دلالت می‌کند برای ما روشن کرده است و به گونه‌ای متناقض نما هم در جهت تکثر در پیوندهای ساختاری تجزیه می‌شوند و هم انسجام خود را حفظ می‌کنند. این پیوندها در واژگانی نظیر کاست، طبقه سلسله مراتب‌ها یا اپوزیسیون‌های فرقه ای در جوامع بدون دولت که موضوع مورد علاقهٔ انسان شناسان نیز است سازمان یافته‌اند. نظامی که در دوران آستانگی قابل شناسایی است و جامعه را به شکل جماعت واره یا جمعی از افراد برابر ساختار نیافته با کم ساختار یافته و نسبتاً یکدست در می‌آورد که خود را به اقتدار بزرگان مناسک تسلیم می‌کنند. من در اینجا از واژه «جماعت واره به جای جماعت استفاده می‌کنم تا بدین طریق کیفیت روابط اجتماعی را از حوزه زندگی جمعی، متمایز کنم» (ترنر،۱۴۰۰).

شکل ۱. نگارنده، توضیح: ویژگی‌های نظریه و تطبیق آن با حضور و کارکرد گردشگران

در این تحقیق گردشگران در سفر و حضور درمقصد به‌عنوان وضعیتی آستانه‌ای عمل می‌کند. گردشگران با ورود به فضایی جدید، موقتاً از هنجارهای روزمره خود فاصله می‌گیرند و در یک حالت موقت قرار می‌گیرند؛ این وضعیت موجب می‌شود کنش‌هایی مانند پوشش متفاوت، رفتارهای پرصدا یا بی‌توجهی به قواعد محلی برای آنان مشروع جلوه کند. اما همین کنش‌ها، در چشم جامعه میزبان به مثابه «نقض نمادین نظم فرهنگی» تفسیر می‌شوند و زمینه های چالش‌های فرهنگی در مقصد می‌شوند. همانطور که ون ژنپ یا گنپ در شروع مناسک گذار می‌گوید تغیر جایگاه اجتماعی شروع یک گسست است. همچنین، چارچوب ترنر امکان می‌دهد که مصادیق مشاهده شده در بابلسر (همانند تضاد پوشش در ساحل، شادی گردشگران در ایام محرم، یا بی‌توجهی به هشدارهای ناجیان)به‌عنوان نمودهای «آستانگی» تحلیل شوند. همچنین عوامل محیطی و ساختاری (شلوغی، کمبود امکانات، افزایش قیمت‌ها) در این چارچوب نقش تشدیدکننده عوامل فرعی اما اثرگذار در وضعیت آستانه‌ای را ایفا می‌کنند؛ بدین معنا که فشارهای محیطی موجب می‌شود تعلیق هنجارها عمیق‌تر و کنش‌های بی‌هنجارانه آشکارتر گردد. بنابراین، چهارچوب نظری این تحقیق بر این گزاره محوری استوار است: گردشگری در بابلسر با ایجاد وضعیت آستانگی برای گردشگران، به تعارض و تنش با هنجارهای فرهنگی جامعه میزبان منجر می‌شود و این تعارض تحت تأثیر عوامل فرعی محیطی و ساختاری شدت می‌یابد. این

چارچوب نه‌تنها انسجام یافته‌ها را توضیح می‌دهد، بلکه نشان می‌دهد چرا تجربه سفر می‌تواند هم‌زمان در کارکرد تفریح و شادی سفر و گردشگری به یک چالش فرهنگی تبدیل شود.

روش پژوهش

این پژوهش با روش مردم نگاری انجام شده است. هدف، درک عمیق از تجارب بومیان و گردشگران شهرستان بابلسر و فهم معانی اجتماعی و فرهنگی تعارضات میان این دو گروه بوده است. در روش مردم نگاری از تکنیک‌های مشاهده، مشاهده مشارکتی و مصاحبه استفاده شده است. «روش مشاهده‌ی مشارکتی می‌کوشد تا جایگاه‌های ظاهراً متناقض مشارکت و مشاهده را با هم ترکیب کند. با در پیش گرفتن این روش، در جست‌وجوی رویکردی خواهید بود که از نقاط مثبت هر کدام از این روش‌ها بهره می‌برد و به شما این امکان را می‌دهد تا بتوانید تصویر بزرگ‌تر را ببینید و سؤالاتی مقایسه‌ای و تحلیلی مطرح کنید و در عین حال تجارب و ادراکاتی مستقیم و دست‌اول به دست آورید» (مرچیسن، ۱۴۰۳، ص. ۱۵۲). مشاهده مشارکتی در این تحقیق به معنای حضور و مشارکت و در میدان تحقیق و همراهی جامعه هدف پژوهش است. این روش مکمل مردم نگاری بر درک و پذیرش داده های میدان تحقیق بر غنای روش و تاثیر آن در درک دقیق تر نمونه ها استفاده شده است. تجربه زیسته محقق در شهرستان بابلسر، سبب شد تا از تکنیک مشاهده مشارکتی بهره ببرد. میدان پژوهش شهر بابلسر به‌عنوان یکی از مقاصد اصلی گردشگری در شمال کشور بود. در این مطالعه، ۲۷ نفر از افراد مرتبط با موضوع به صورت هدفمند انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. این گروه شامل ۱۰ گردشگر (زن و مرد، مجرد و متأهل، با سنین متفاوت)، ۹ بومی غیر اقتصادی (ساکنانی که ارتباط مستقیم مالی با گردشگری نداشتند) ۴ بومی اقتصادی (افرادی که از طریق فعالیت‌های اقتصادی مرتبط با گردشگری امرار معاش می‌کردند،) و ۴ ناجی غریق بود. شاخص‌های انتخاب مشارکت‌کنندگان بر اساس معیارهای هدفمند زیر تعیین شد: ۱. گردشگران: اقامت حداقل ۲۴ ساعت در بابلسر در ایام اوج سفر (نوروز یا تابستان) با انگیزه فراغتی؛ ۲. بومیان غیر اقتصادی: حداقل ۱۰ سال سکونت دائم در بافت شهری بابلسر و عدم وابستگی شغلی یا درآمدی به گردشگری (جهت سنجش خالص فشارهای فرهنگی و هزینه‌های زیستی)؛ ۳. بومیان دارای منفعت اقتصادی: حداقل ۳ سال سابقه اشتغال و کاسبی مستقیم در بازارها، مراکز اقامتی یا خدماتی ساحلی و مواجهه مستمر با مسافران؛ ۴. ناجیان غریق: داشتن دست‌کم دو فصل سابقه فعالیت میدانی در پارکینگ‌ها و طرح‌های سالم سازی دریای بابلسر و تجربه مستقیم تعامل و تنش‌های ایمنی و انضباطی با مسافران. از آنجا که انتخاب هدفمند بود برای افزایش تنوع و غنای داده‌ها، از رویکرد «تنوع حداکثری» استفاده شد تا صداهای گوناگون شنیده شود و نتایج محدود به یک طیف خاص از مشارکت‌کنندگان نباشد تنوع حداکثری در تحقیق شامل زنان و مردان و مسافران از استان و شهر های مختلف کشور. حضور طولانی مدت در میدان پژوهش به سبب بومی بودن محقق، کمک شایانی نسبت به جمع آوردی داده‌های عمیق شد. با هر یک از مشارکت‌کنندگان مصاحبه‌ای با میانگین زمان ۴۰ تا ۶۰ دقیقه انجام شد. مصاحبه‌ها ضبط و سپس پیاده‌سازی شدند. سؤالات مصاحبه بر محور تجربه‌های تعارض فرهنگی، برداشت از رفتار گردشگران یا بومیان و واکنش‌های متقابل تنظیم شد. همچنین پژوهشگر در محیط‌های ساحلی، مراکز خرید و مراسم مذهبی حضور فعال داشت و تعاملات گردشگران و بومیان را ثبت کرد. این مشاهدات به‌صورت یادداشت‌های میدانی تکمیل شد و در کنار داده‌های مصاحبه‌ای مورد تحلیل قرار گرفت. همچنین برای اطمینان از کیفیت داده‌ها و تحلیل، تدابیر زیر از طریق نرم افزار کیفی مکس کیودا استخراج شد؛ اعتبار: مقایسه داده‌ها از منابع مختلف (مصاحبه و مشاهده) و بازبینی برخی یافته‌ها با مشارکت‌کنندگان. تأییدپذیری: اجتناب از پیش‌داوری شخصی و ثبت دقیق یادداشت‌های پژوهشگر برای شفاف‌سازی مسیر استنتاج.

یافته‌ها

تعارض نمادین: پوشش، آداب رفتاری و مرزبندی‌های هویتی

درک بومیان از پوشش نه یک انتخاب فردی بلکه یک نماد اجتماعی- اخلاقی است که «احترام به فضا» و «حفظ مرزهای هویتی» را بازنمایی می‌کند. به همین دلیل هرگونه تعلیق یا نقض این هنجارها به‌عنوان نشانه‌ای از بی‌حرمتی تعبیر می‌شود. یکی

از مشارکت‌کنندگان خانم بومی۵۰ ساله تصریح کرد: «نه خودم و نه فرزندانم به ساحل نمی‌رویم... شلوغی آن به کنار، رفتارها و گفتارِ بعضی مسافران باعث می‌شود سمت ساحل نرویم.» مشارکت‌کننده دیگری مرد ۳۷ ساله بومی نیز گفت:«وقتی از کنار ما رد می‌شن و اون‌طور لباس پوشیدن، واقعاً احساس می‌کنیم به ما بی‌احترامی شده. و از کشور دیگه ای اومدن» این نقل‌قول‌ها نشان می‌دهد که پوشش گردشگران در فضاهای عمومی، به‌ویژه در مجاورت مکان‌های مذهبی یا فرهنگی، به‌عنوان نقض آشکار « نظم نمادین» درک می‌شود. این درک نه‌تنها به واکنش‌های فردی (مثل کناره‌گیری از فضا) منجر می‌شود، بلکه نوعی همبستگی درون‌گروهی میان بومیان شکل می‌دهد تا هویت جمعی خود را در برابر «دیگریِ گردشگر» محافظت کنند. از سوی دیگر، آداب رفتاری نیز به‌شدت موضوع تعارض است. رفتارهایی مانند استعمال دخانیات و شوخی های زننده و هنجار شکن به خصوص در قشر گردشگران جوان در اماکن عمومی، شوخی‌های بلند یا ژست‌های نمایشی برای عکاسی با لباس نامتعارف در مکان‌های حساس از سوی بومیان به‌عنوان تهدیدی علیه احترام متقابل تلقی می‌شود. یکی از زنان بومی۳۲ ساله تأکید کرد: «در تابستان امسال فرزند خردسالم را به پارک بردم و درهمان دقایق اول تجمع جوانان پسر و دختر با گفتار های رکیک و شوخی های ناپسند فورا ان پارک را ترک کردم» این روایت‌ها نشان می‌دهد تعارض نمادین فراتر از سلیقه فردی است؛ بلکه بخشی از فرآیند مرزبندی اجتماعی است که در آن بومیان با ارجاع به ارزش‌های اخلاقی، «دیگریِ گردشگر» را از خود جدا می‌کنند.

تعارض امنیتی: رفتارهای پرخطر و درگیری با ناجیان

تعارض امنیتی یکی از الگوهای پر بسامد در داده‌ها بود. ناجیان ساحلی بارها از بی‌توجهی گردشگران به هشدارها و دستورالعمل‌های ایمنی گلایه داشتند. روایت‌های آنان نشان می‌دهد که در وضعیت سفر، هنجارهای ایمنی نیز تعلیق می‌شود و همین امر به درگیری مستقیم منجر می‌گردد و از ان مهمتر گوش نکردن و درک نکردن موضوع با جان ان‌ها بازی می‌کند. یکی از ناجیان مرد ۲۶ ساله بومی روایت کرد:«به سه نفر از مسافران که دوست بودند سوت می‌زدم و آن‌ها با تمسخر گوش نمی‌کردند... یکی از آن‌ها در حال غرق شدن بود و اورا نجات دادیم با هشدار به آن‌ها گفتم به علت گوش نکردن حرفمان دیگر نمی‌گذارم وارد اب شوید و آن‌ها به جای تشکر از نجات یکی از دوستان خود به من و همکاران حرف‌های رکیک زدن و چندین بار بر روی ما دست بلند کردن ». ناجی دیگری مرد بومی۳۰ ساله گفت: «بعضی‌ها می‌گن شما چرا مزاحم خوشی ما شدید، در حالی که کار ما فقط حفظ جونشونه. متاسفانه بعضی از گردشگران نگاه خود بزرگ بینی دارند و حرف گوش نمی‌دهد » این موارد نشان می‌دهد که تعلیق هنجارها در آستانگی سفر می‌تواند حتی قواعد حفاظتی و جانی را نیز بی‌اعتبار کند. نتیجه این امر کاهش مشروعیت نهادهای محلی نظم و افزایش حس بی‌اعتمادی است. در واقع، هر بار که چنین رفتارهایی رخ می‌دهد، سرمایه اجتماعی میان بومیان، گردشگران و نهادهای واسطه تضعیف می‌شود.

تعارض فضایی: ازدحام و محدودیت دسترسی بومیان

ازدحام و اشغال فضاهای عمومی در ایام اوج گردشگری از مهم‌ترین زمینه‌های نارضایتی بومیان است. حضور انبوه گردشگران موجب می‌شود بومیان امکان استفاده از فضاهای عمومی را از دست بدهند یا ناچار شوند زمان و مکان حضور خود را تغییر دهند. اما آن چه که منجر به شکایت بومیان است مالکیت فضا است. یک مشارکت‌کننده خانم ۶۲ ساله بومی بیان کرد: «عید نوروز بود دو نوه خودم را بردم پارک بیش از یک ساعت نشستیم که نوه‌های من حداقل کمی بازی کنند به یکی کودکان مسافر گفتم کمی نوه‌هایم سوار تاب شوند مادر آن فرزند به من گفت مشکل شهر خودتان است که تاب کم دارد ما آمدیم سفر و فرزندم حق دارد خوش باشد ما رفتیم همه چیز پارک برای شما» این تجربه‌ها حاکی از شکل‌گیری «محرومیت فضایی» برای بومیان است؛ جایی که منابع فضا به‌طور نابرابر میان بومی و گردشگر توزیع می‌شود. چنین محرومیتی علاوه بر محدود کردن دسترسی روزمره، به ایجاد حس تبعیض و نارضایتی عمیق منجر می‌گردد و بومیان را نسبت به شهر خود حتی بیگانه می‌کند. در این بخش رعایت نکردن و از خود گذشتگی نکردن در گردشگران و گاهی در بومیان هم دیده می‌شود.

تعارض زمانی: ناهماهنگی آیینی و فراغتی

تلاقی مناسبت‌های مذهبی و آیینی بومیان با الگوهای فراغتی گردشگران یکی از نقاط اصلی اصطکاک بود. برای بومیان، زمان آیین‌های مذهبی دارای بار مقدس است، در حالی که برای گردشگران این زمان اغلب با تعطیلات و سفرهای تفریحی هم‌زمان می‌شود. یک مصاحبه‌شونده آقای۴۴ ساله بومی تأکید کرد:«در شب تاسوعا و عاشورا ما در حال عزاداری هستیم؛ مسافران یا در ساحل شادی می‌کنند یا درسطح شهر نا هنجاری این ناهماهنگی را به هیچ عنوان پذیرا نیستیم» مصاحبه اقای۲۴ساله: «سه سال پیش هییت‌مان را نزدیک ساحل برگزار کردیم. نمی‌دانید چه برماگذشت ما این جا روضه داشتیم و بعضی از گردشگران در حال شادی. البته بعضی گردشگران متاسفانه و بعضی از مسافران هرساله که در تعطیلات محرم می‌آیند همیشه در مراسمات ما شرکت می‌کنند و حتی کمکمان هم می‌کنند» مصاحبه خانم ۴۲ ساله گردشگر: «بله امسال محرم هم امدم اینجا به هیچ عنوان قسط بی احترامی نداریم. درشهرمان اربعین نذری می‌دهیم. متاسفانه تعطیلات کم است و بعضی از ایام هم بسیار شلوغ است. مناسبتی سفر می‌کنیم که به شلوغی نخوریم. حفظ مرز برای تفریح و حفظ حرمت سخت است اما تا حد امکان باید رعایت کرد». این داده نشان می‌دهد که تقویم‌های متوازی (آیینی–مذهبی در برابر فراغتی–گردشگری) بدون هماهنگی موجب اصطکاک فرهنگی می‌شود. این تعارض زمانی از نوع ساختاری است و حل آن نیازمند برنامه‌ریزی کلان و تقویم‌گذاری مشترک است. البته که بسیاری از گردشگران تمایل ندارند بی احترامی شکل بگیرد اما انتخاب بین تعطیلات و تفریح و یا احترام به عزاداری در هنگام حضور در قواعد استانگی میتواند به شدت سخت و آسیب زا باشد.

تعارض اقتصادی–اجتماعی: نابرابری و چانه‌زنی

توزیع ناعادلانه منافع اقتصادی و نوع تعامل گردشگران با فروشندگان محلی به بروز تنش منجر می‌شود. بسیاری از بومیانی که منفعت اقتصادی مستقیم از گردشگری ندارند، احساس می‌کنند تنها «هزینه‌ها» و مشکلات نصیب آنان شده است. یک بومی اقای ۲۴ ساله :«میگویم جلوی خانه ما رخت آویزان نکنید می‌گویند فلان قدر پول غذا و آب دادیم هرکاری دلمان بخواهد می‌کنیم مگر من به شما گران فروختم یا پولی در جیب من می‌رود». فروشنده بومی اقای ۳۲ ساله افزود: «گاهی با لحن تند می‌گن چرا گرونه، در حالی که برای ما هم هزینه‌ها بالاست. همش با ما چانه می‌زنند. نمی‌گویم بعضی ها گران فروشی نمی‌کنند اما نه همه ی ما». بعضی از گردشگران به علت داشتن پیش فرض از گرانی و یا گران‌فروشی فروشنگان بومی، آن را به همه فروشندگان و یا کسبه شهرستان بابلسر تعمیم می‌دهند. فشار اقتصادی، هر دو گروه را ناراضی کرده است و در نهایت هزینه‌های اجاره به نسبت بالا، منجر به چادر زدن و یا آویز رخت در فضای عمومی می‌شود که مبلمان شهری و سیمای شهری را نازیبا می‌کند. فروشنده بومی خانم ۴۴ ساله بیان می‌کند: «همش چانه می‌زنند و بسیار بد رفتارمی‌کنند انگار لطف می‌کنند در حق ما که می‌خواهند وسیله‌ای را بخرند بارها با طعنه که اگر نخریم شما خواهید مرد از بی پولی و گرسنگی و هرچه دارید از ما است». گردشگر خانم ۱۹ ساله: «قبول دارم بسیار چانه می‌زنیم چون قبل از سفر به ما گفتن همه چیز را انجا گران میفروشند». گردشگر خانم ۲۸ ساله: «واقعا حق داریم هرکاری دلمان می‌خواهد بکنیم، ورودی ساحل را می‌دهیم به کنار هیچ امکاناتی در ساحل نیست و خدا نکنه قایق یا اسب سوار بشیم خدا تومن پول میگیرن مگر سر گردنه است. بعضی فروشنده‌ها هم انقد مارو می‌بینند بد اخلاق هستند که نمی‌شود بیان کرد». این تجربه‌ها نشان می‌دهد روابط اقتصادی نیز واجد بار فرهنگی است. چانه‌زنی‌های افراطی و لحن نامناسب به احساس تحقیر و بی‌عدالتی در فروشندگان و گردشگران منجر می‌شود و رابطه میزبان–میهمان را متشنج می‌سازد. این رفتارها عملا سرمایه اجتماعی دو گروه را به شدت پایین می‌آورد و دو طرف را از هم بی اعتماد می‌کند.

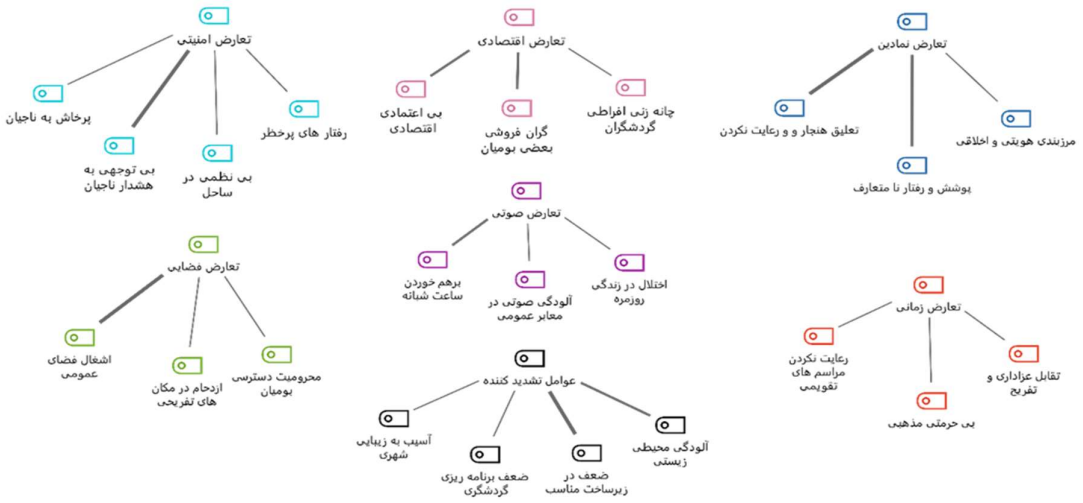
تعارض صوتی: موسیقی بلند و نقض آرامش

برای بومیان، آرامش خانوادگی و امکان استراحت شبانه ارزش بالایی دارد، اما پخش موسیقی بلند و برگزاری مهمانی‌های شبانه این آرامش را مختل می‌کند. یک مشارکت‌کننده آقای۵۶ ساله بومی‌گفت: «نمی‌شه شب بخوابیم، تا نصفه‌شب صدای آهنگ و رقص و بوق و جیغ میاد. بچه‌ها صبح امتحان دارن ولی خوابشون به‌هم می‌ریزه ما هم صبح باید بریم سرکار ». در مصاحبه دیگر

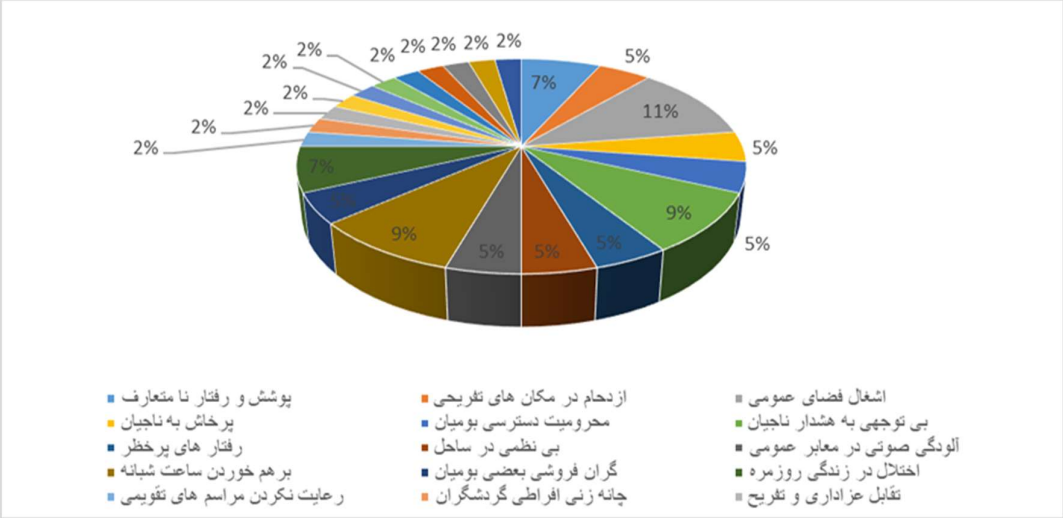
اقای۴۷ ساله بومی گفت: «نصف شب دو ماشین در خیابان افرادش پیاده شدند و می‌رقصیدند. همین که ادامه دار شد از پنجره گفتم می‌خواهیم بخوابیم، هرچه دهنشان بود گفتند و مرا عقب‌مانده خطاب کردند». این روایت نشان می‌دهد که تعارض صوتی نه فقط مزاحمت لحظه‌ای بلکه پیامدی بلندمدت بر کیفیت زندگی و سلامت روانی ساکنان دارد. نقض آرامش خانوادگی به یکی از مهم‌ترین نشانه‌های فاصله فرهنگی میان گردشگران و بومیان تبدیل شده است. بومیان با امدن روزها تعطیل و یا تابستان و عید نوروز در مکالمات دوستانه خود بیان می‌کنند که «خداوند تعطیلات امسال را به خیر کند». این جمله بارها از محلی‌ها شنیده شده است که نشان دهنده سطح نگرانی خود و خانوده و محیط زندگیشان هستند.

عوامل تشدیدکننده تعارض‌ها

علاوه بر شش مضمون اصلی فوق، داده‌ها مجموعه‌ای از عوامل محیطی و ساختاری را آشکار ساخت که شدت تعارض‌ها را افزایش می‌دهند: آلودگی محیطی و زباله: رهاسازی پسماند در ساحل و پارک‌ها به‌طور مکرر ذکر شد و به‌عنوان بی‌احترامی به طبیعت و اجتماع تفسیر شد فشار بر منابع زیرساختی: انباشت زباله و کاهش کیفیت خدمات شهری در ایام اوج گردشگری بارها به‌عنوان هزینه‌های مستقیم برای بومیان ذکر شد. ترافیک و رانندگی نامناسب: پارک دوبله، انسداد معابر و ترافیک سنگین از جمله شکایت‌های پرتکرار بودند. تخریب منظر شهری: نوشتن روی دیوارها، شکستن مبلمان شهری یا رهاسازی وسایل در ساحل، احساس تخریب زیبایی شهری و بی‌توجهی به نظم اجتماعی را تقویت کرد. نبود امکانات و برنامه ریزی صحیح در شهر: نبود سرویس بهداشتی کافی و کارکردهای تفریحی مناسب و ضعف برنامه ریزی عامل تشدید توسط گردشگران دیده شده است.این عوامل در داده‌ها نه به‌عنوان تم‌های اصلی، بلکه به‌عنوان «زمینه‌های تشدیدکننده» ظاهر شدند که شدت و بسامد تعارض‌های نمادین، امنیتی، فضایی، زمانی، اقتصادی و صوتی را افزایش داده‌اند.

شکل ۲. خروجی نرم افزار و نمایش مفاهیم و مقولات پژوهش (خط پررنگ نشانه فراوانی بیشتر است)

شکل۳. خروجی قسمت گزارش نرم افزار (درصد و حجم مفاهیم یافته ها)

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های این پژوهش نشان داد که تعارض‌های فرهنگی در بابلسر حاصل مجموعه‌ای از موقعیت‌هاست که در آن‌ها هنجارهای اجتماعی و فرهنگی در وضعیت تعلیق قرار می‌گیرند. چارچوب آستانگی این وضعیت را به‌خوبی توضیح می‌دهد: سفر گردشگری افراد را از نظم روزمره جدا می‌کند و وارد فضایی گذرا و معلق می‌سازد؛ جایی که قواعد شناخته‌شده سست می‌شوند و آزادی‌های جدید تجربه می‌شود. این آزادی برای گردشگران به معنای رهایی و لذت است، اما برای بومیان می‌تواند نشانه بی‌نظمی و تهدید تلقی شود. همین دوگانگی، سرچشمه اصلی تعارض‌هاست. در ادامه، بر اساس یافته‌ها، چرایی بروز تعارض‌ها و پیامدهای آن تحلیل می‌شود.در تعارض‌های مربوط به پوشش و آداب رفتاری، تعلیق هنجارها آشکار است. گردشگران در وضعیت سفر قیدهای پوشش را کنار می‌گذارند و خود را در فضایی آزاد تصور می‌کنند. اما بومیان همان فضا را بخشی از زندگی روزمره خود می‌دانند و برایشان پوشش معنادارترین نشانه احترام و هویت است. وقتی این نشانه‌ها نقض می‌شود، واکنش‌های اعتراضی برمی‌خیزد. از منظر آستانگی، می‌توان گفت که مرزهای نمادین جامعه میزبان در چنین شرایطی شکننده می‌شوند و بازسازی آن‌ها از طریق واکنش‌های کلامی یا کناره‌گیری از فضا انجام می‌گیرد. بنابراین، آنچه برای گردشگر تجربه‌ای از آزادی است، برای میزبان تجربه‌ای از بی‌حرمتی محسوب می‌شود. همین منطق در تعارض‌های امنیتی نیز دیده می‌شود. قواعد ایمنی در ساحل، مانند هشدارهای ناجیان، بخشی از نظم عادی و رسمی هستند. در آستانگی سفر، گردشگر این قواعد را جدی نمی‌گیرد و حتی نقض آن را بخشی از هیجان سفر می‌بینند. اینجا آزادی موقت به تهدید جانی تبدیل می‌شود و دخالت نهادهای محلی با واکنش منفی روبه‌رو می‌گردد. در نتیجه، مشروعیت این نهادها در چشم بومیان و حتی خود گردشگران کاهش می‌یابد. بنابراین تعلیق هنجارها نه‌فقط نظم اخلاقی بلکه نظم حفاظتی را هم تحت تأثیر قرار می‌دهد و بی‌اعتمادی اجتماعی را بازتولید می‌کند.بُعد فضایی تعارض‌ها نیز با همین چارچوب قابل تبیین است. برای گردشگر، فضای عمومی در آستانگی «عرصه‌ای آزاد» برای مصرف و اشغال است، اما برای بومیان این فضا کارکرد زیستی و روزمره دارد. وقتی ازدحام حضور گردشگران امکان استفاده بومیان از ساحل یا خیابان را محدود می‌کند، محرومیت فضایی شکل می‌گیرد. از دیدگاه آستانگی، فضا نیز همچون هنجارها در وضعیت تعلیق قرار می‌گیرد؛ یعنی از معناهای تثبیت‌شده‌اش جدا می‌شود و به عرصه‌ای موقت برای تجربه گردشگرانه بدل می‌گردد. این فرایند موجب می‌شود استفاده برابر از فضا ناممکن شود و تعارض بر سر مالکیت نمادین و عملی فضا شدت گیرد.تعارض‌های زمانی، شکاف دیگری را نشان دادند. برای گردشگران، تعطیلات زمان آزادی است، در حالی‌که برای بومیان زمان آیینی و مذهبی جایگاه مقدس دارد. هم‌زمانی این دو تقویم، به‌ویژه در مناسبت‌های عزاداری، تضاد آشکار میان دو نظم زمانی را پدید می‌آورد. در چارچوب آستانگی، زمان نیز مانند فضا از قواعد روزمره

جدا می‌شود و به «زمان فراغت» بدل می‌گردد. این گسست وقتی با «زمان مقدس» میزبان تقاطع می‌یابد، تنش‌های شدیدی برمی‌انگیزد که راه‌حل آن تنها در سطح برنامه‌ریزی و هماهنگی کلان ممکن است.در حوزه اقتصادی نیز همین منطق دیده می‌شود. خرید و مصرف برای گردشگران بخشی از تجربه فراغتی است، جایی که قواعد عادی معامله اهمیت کمتری دارد و چانه‌زنی می‌تواند جنبه بازی پیدا کند. اما برای فروشندگان محلی، همین معامله ابزار معیشت است. وقتی لحن یا رفتار گردشگران رنگ تحقیر به خود می‌گیرد، شکاف فرهنگی آشکار می‌شود. آستانگی اینجا نیز نظم روزمره اقتصادی را تعلیق کرده و آن را به بستری برای کشمکش نمادین بدل ساخته است.تعارض صوتی نمونه دیگری از این وضعیت است. برای گردشگران، موسیقی بلند و جشن شبانه نماد رهایی از قیدهای روزمره است. اما برای بومیان، سکوت شبانه بخشی از نظم زندگی روزمره و آرامش خانوادگی است. درک متفاوت از «شب» موجب می‌شود آستانگی گردشگری به نقض صریح آرامش میزبان منجر گردد. در واقع، همان عنصر زمانی و فضایی دوباره در قالب صدا آشکار می‌شود و نشان می‌دهد چگونه تجربه رهایی برای یک گروه، به تجربه آزار برای گروه دیگر تبدیل می‌شود.نکته بنیادین در تمام این موارد آن است که آستانگی ظرفیت دوگانه دارد: می‌تواند به فرصت همگرایی و تجربه مشترک بدل شود یا به منبع تعارض. یافته‌ها نشان دادند که در بابلسر موارد اندکی از همگرایی نیز وجود داشت، مانند مشارکت گردشگران در پاکسازی ساحل. این لحظات می‌تواند نمونه‌هایی از جماعت‌واره باشد؛ وضعیتی که افراد بدون توجه به تفاوت‌های اجتماعی و فرهنگی در تجربه‌ای مشترک احساس برابری می‌کنند. اما این لحظات کوتاه و ناپایدار ماندند و به روندی پایدار بدل نشدند.دلایل این ناکامی روشن است. نخست، مقیاس جمعیت گردشگران بسیار بالاست و ازدحام مانع از ایجاد روابط نزدیک می‌شود. دوم، نابرابری اقتصادی و توزیع نامتوازن منافع موجب می‌شود بومیان بسیاری انگیزه‌ای برای همگرایی نداشته باشند. سوم، نهادهای میانجی و برنامه‌های مشترک سازمان‌یافته وجود ندارد که بتوانند تعامل مثبت را تسهیل کنند. چهارم، فشار بر زیرساخت‌های شهری و آسیب‌های محیطی فضای بی‌اعتمادی ایجاد می‌کند و هرگونه تلاش برای جماعت‌واره را خنثی می‌سازد. بنابراین، اگرچه امکان جماعت‌واره در سطح نظری وجود دارد، در عمل شرایط ساختاری و نهادی مانع از تحقق آن می‌شود.وجودِ اختلافِ هنجاری به‌تنهایی کافی نیست تا تعارض آشکار شود؛ نیاز به مکانیسمی است که آن اختلاف را فعال و تشدید کند. اینجا مفهوم «آستانگی» ویکتور ترنر راهگشا است: سفر وضعیتی موقت ایجاد می‌کند که در آن بخش‌هایی از قید و بندهای اجتماعیِ معمول کم‌اثر می‌شوند و گردشگر احساس «آزادی موقتی» می‌کند. این حالت باعث می‌شود گردشگر رفتارهایی را بروز دهد که در زندگی روزمره‌اش محدود یا کنترل‌شده‌اند. در نتیجه، آنچه پیشتر بالقوه بود، بالفعل می‌شود؛ یعنی مواردی مانند ریختن زباله، پخش موسیقی بلند یا پهن‌کردن بساط در پیاده‌رو به‌صورت آشکار رخ می‌دهند و برای میزبان ملموس و آزاردهنده می‌شوند. مصاحبه‌ها نشان می‌دهد که رفتارهای مسئله‌ساز غالباً در همین وضعیت‌های آستانه‌ای رخ می‌دهند. آستانگی نه فقط «روانی» بلکه موقعیتی است؛ عواملی چون اقامت کوتاه‌مدت، فقدان روابط متقابل بلندمدت، و فضای «موقتی بودن» تقویت‌شده توسط تجربه‌های رسانه‌ای و تبلیغاتی، همگی شرایط آستانگی را تقویت می‌کنند و رفتارهای خارج‌ازهنجار را مشروع‌تر جلوه می‌دهند.چند عامل ساختاری و فرهنگی باعث می‌شود آستانگی تشدید شود و ذهن گردشگر و میزبان «ناآماده» برخورد شود: کوتاه‌مدت بودن سفرها: کوتاه‌بودن زمان سفر انگیزه حداکثری برای «تجربه‌محوری» را افزایش می‌دهد و هم برای بومی و هم برای گردشگر زمان شناخت کافی نمی گذارد؛ گردشگر می‌خواهد «بیشترین» را در زمان محدود تجربه کند، بنابراین مرزها را جابه‌جا می‌کند.انبوه‌سازیِ مقصد: حضور جمعیت زیاد و تجربه‌های هم‌زمان باعث عادی‌شدن رفتارهای برهم‌زننده نظم می‌شود.آموزش‌ندادن گردشگریِ صحیح/ آمادگی ذهنی: نبودِ اطلاع‌رسانی پیش از سفر (کدهای رفتاری محلی، نشانه‌گذاری فرهنگی)، و نداشتن دوره‌های آموزشی برای راهبران محلی یا سرمایه‌گذاران باعث می‌شود هم گردشگر و هم میزبان با انتظارات ناهمراستا وارد میدان شوند. این «ذهنِ ناآماده» را می‌توان یکی از عوامل پیش‌برنده وضعیت آستانگی دانست. بازنمایی مقصد در رسانه‌ها و شبکه‌ها: تصویرسازی‌های تبلیغاتی از بابلسر به‌عنوان «مکان خوشگذرانیِ آزاد» تمایل به مشروع‌سازی رفتارهای آزادانه را تقویت می‌کند.ضعف تنظیم‌گری شهری/ زیرساختی: نبود مکان‌های تفریحی سازمان‌دهی‌شده، ضعف مدیریت پسماند و ترافیک، و ناکافی‌بودن امکانات عمومی، امکانِ مذاکره درون‌مکانی را کاهش می‌دهد و اصطکاک‌های تصادفی را افزایش می‌دهد. این فهرست نشان می‌دهد که آستانگی محصولِ

ترکیبِ ذهنِ ناآماده، شرایط فیزیکیِ نامناسب و ساختارهای نهادی ضعیف است.در نهایت می‌توان بیان کرد که وضعیت آستانگی در بابلسر بیشتر به چرخه‌ای از تعارض‌های بازتولیدشونده منجر شده تا به تجربه‌های مثبت مشترک. گردشگران هنجارها را تعلیق می‌کنند و این برایشان آزادی است، اما برای میزبان تهدید. نهادهای محلی توان مدیریت کافی ندارند و زمینه‌های محیطی و ساختاری تعارض‌ها را تشدید می‌کنند. نتیجه، بی‌اعتمادی متقابل و نارضایتی دوسویه است. تنها در صورتی که سازوکارهایی برای تبدیل تعلیق هنجارها به فرصت‌های تعامل مثبت طراحی شود، می‌توان مسیر آستانگی را از منبع تعارض به بستری برای همزیستی و جماعت‌واره تغییر داد. پژوهش حاضر با تمرکز بر تعارض‌های فرهنگی در گردشگری بابلسر نشان داد که حضور گردشگران نه‌تنها فرصت اقتصادی و اجتماعی ایجاد می‌کند، بلکه بستر شکل‌گیری مجموعه‌ای از تنش‌ها و درگیری‌های نمادین، رفتاری، فضایی، زمانی، اقتصادی و صوتی است. تحلیل داده‌ها با رویکرد آستانگی روشن کرد که ریشه اصلی این تعارض‌ها در تعلیق هنجارها نهفته است؛ وضعیتی که در آن گردشگران قیدهای روزمره را کنار می‌گذارند و رفتارهایی بروز می‌دهند که از دید آنان طبیعی و بخشی از تجربه سفر است، اما در چشم بومیان نقض نظم اجتماعی و فرهنگی محسوب می‌شود.در چنین فضایی، هم مرزبندی‌های هویتی تقویت می‌شوند و هم بی‌اعتمادی به نهادهای محلی افزایش می‌یابد. محرومیت فضایی، ناهمخوانی زمانی، فشار اقتصادی و آلودگی صوتی نمونه‌هایی از تعارض‌های بازتولیدشونده‌اند که به چرخه‌ای از نارضایتی دوسویه انجامیده است. هرچند نمونه‌های محدودی از تجربه‌های مثبت مشترک مانند همکاری در پاکسازی ساحل مشاهده شد، اما شرایط ساختاری و نهادی مانع از پایداری جماعت‌واره و تبدیل آن به روندی فراگیر شدند. به بیان دیگر، آستانگی در بابلسر بیش از آنکه امکان همگرایی ایجاد کند، به بستر تشدید تعارض‌ها تبدیل شده است. پاسخ بنیادین سؤال مقاله این است که: تعارض فرهنگی در بابلسر ریشه در تقابلِ دو شیوه زیست (سکونت‌محورِ میزبان و فراغت‌محورِ گردشگر) دارد و هنگام سفر وضعیت آستانگی ، این تفاوت را عریان و پرتنش می‌سازد. عوامل محیطی و ساختاری، نقش شتاب‌دهنده و تشدیدکننده ایفا می‌کنند؛ اما بدون فهمِ متفاوتِ هر دو طرف، این عوامل به‌تنهایی تعارض را توضیح نمی‌دهند. از نظر سیاستی، هرگونه راهکار عملی باید همزمان با مدیریت فضا/زیرساخت و با برنامه‌های آموزشی و اطلاع‌رسانیِ دوطرفه همراه باشد تا «ذهن‌ها آماده» شوند و آستانه تحمل بالا رود موضوعی که در پیشنهادات به‌تفصیل آورده خواهد شد. این پژوهش با هدف واکاوی تعارضات فرهنگی در بستر گردشگری بابلسر نشان داد که ورود گردشگران به این شهر با ایجاد وضعیت آستانگی همراه است؛ وضعیتی که در آن هنجارها و نقش‌های اجتماعی روزمره به‌طور موقت تعلیق می‌شوند داده‌های میدانی حاکی از آن بود که در این شرایط، مصادیقی همچون پوشش خارج از عرف محلی در سواحل، شادی‌های دسته‌جمعی در ایام آیینی، و بی‌اعتنایی به هشدارهای ناجیان دریا، مصداق‌های روشنِ تعلیق هنجارها هستند. این کنش‌ها درک بومیان را از «بی‌نظمی» تقویت کرده و زمینه کناره‌گیری یا اعتراض آنان را فراهم می‌سازد.مطابق نظریه ترنر، آستانگی می‌تواند دو مسیر متفاوت را طی کند: جماعت‌واره یا تعارض. یافته‌های تحقیق حاضر نشان داد که در بابلسر مسیر جماعت‌واره عملاً محقق نشده است، زیرا نبود برنامه‌های فرهنگی مشترک، کالایی‌شدن فرهنگ و ضعف زیرساخت‌ها مانع از شکل‌گیری تجربه همبستگی و ادغام شده‌اند. به همین دلیل، مسیر غالب آستانگی در این شهر به تعارض فرهنگی سوق یافته است. همچنین عوامل تشدیدکننده ساختاری نظیر کمبود سرویس‌های بهداشتی، انباشت زباله در ساحل، گرانی کالاها و خدمات در فصل اوج سفر، و تراکم بیش از اندازه گردشگران، این وضعیت را پیچیده‌تر ساخته و موجب شده‌اند که تعارض‌ها از سطح سبک زندگی به سطحی گسترده‌تر و ساختاری برسند. در این میان، نارضایتی برخی گردشگران از کمبود خدمات یا احساس بی‌احترامی متقابل، به چرخه بازتولید تعارض دامن زده است. بدین ترتیب، تحقیق حاضر نشان داد که تعارض فرهنگی در بابلسر نه صرفاً محصول تفاوت‌های سبک زندگی، بلکه پیامد مستقیم وضعیت آستانگیِ مدیریت نشده و نبود بسترهای نهادی برای هدایت آن است. این نتیجه به‌روشنی اهمیت «مدیریت فرهنگی آستانگی» را در مقاصد گردشگری نشان می‌دهد. برای عبور از وضعیت کنونی و کاهش تعارض‌ها، مجموعه‌ای از اقدامات چندسطحی و دقیق پیشنهاد می‌شود. لذا من باب نتیجه پژوهش پیشنهاداتی در ادامه ارائه خواهد شد.

آموزش و اطلاع‌رسانی پیش از ورود: ۱) راه انداری سایت گردشگری در زیر چتر استان مازندران و معرفی کسب و کارها و قواعد فرهنگی و اموزش‌های صحیح گردشگری در هر شهر مازندران. هم می‌تواند اقتصاد شهر را معرفی و هم می‌تواند سطح تعارضات را پیش گیری کند. ۲) طراحی بسته‌های فرهنگی کوتاه (پوستر، ویدیو، پیامک) برای گردشگران پیش از سفر. ۳) نصب تابلوهای چندزبانه در نقاط کلیدی با بیان واضح هنجارهای مورد انتظار (پوشش، زمان‌های آیینی، سکوت شبانه). این کار میتواند با ذهنیت خلاق به طور غیر مستقیم کارکرد خود را انجام دهد. توانمندسازی نهادهای محلی و ناجیان: ۱) آموزش مهارت‌های مدیریت تعارض و ارتباط بین‌فرهنگی برای ناجیان و نیروهای اجرایی (آموزش رفتاری به ناجیان تا اماده هرنوع رفتاری باشند و صحت صبر خورا بالابرند. ۲) تقویت حمایت نهادی از آنان تا واکنش‌های منفی گردشگران مشروعیت این نهادها را تضعیف نکند. (حمایت نیروی انتظامی می تواند بسیار کارگشا باشد و یا حضور ایستگاه های پلیس در محوطه شنا بسیار ضروری است). ۳) حمایت های مالی و امکاناتی از ناجیان، متاسفانه ناجیان از منظر مالی به نسبت به کار خود فواید زیادی ندارند و اینکه امکانات نجات انها بسیار پایین است و اکثرا با ایثار با جان خود دل به دریا می‌زنند. مدیریت فضا و زمان: ۱) طراحی زمان‌ها و فضاهای اختصاصی برای بومیان در ایام اوج گردشگری محلی در ساحل یا پارک های شهر. گسترش امکانات تفریحی در شهر می‌تواند این موضوع را به راحتی حل کند. با ساختن تفریح گاه در شهر های زیر مجموعه مانند بهنمیر و... فشار ازدحام را از شهر اصلی برمی‌دارد و پراکنده می‌کند. ۲) هماهنگی تقویم گردشگری با تقویم آیینی عزاداری به حداقل برسد. باید در سیاست کلان اتخاذ شود ، با چند برنامه ریزی صحیح در تقویم به نام تعطیلات مسافرتی یا گردشگری در هرفصل مثلا سه روزه می‌تواند فشار را هم از تعطیلات مناسبتی و هم ازدحام جمعیت برداشت. شفاف‌سازی و توزیع منافع اقتصادی: حمایت از فروشندگان محلی با تدوین دستورالعمل‌های شفاف قیمت‌گذاری و در کنار ان برخورد صریح با گران فروشی و جلوگیری از سوءاستفاده. کنترل عوامل تشدیدکننده: مدیریت پسماند با ایجاد ایستگاه‌های تفکیک و جریمه برای رهاسازی زباله. در کنار ان شهرداری باید بهانه این رفتار را مهار کند با افزایش ایستگاه های زباله کنترل آلودگی صوتی از طریق مقررات شهری و گشت‌های نظارتی در ساعات شب. و درکنار ان باید با در نظر گرفتن مکان هایی و مقرر کردن زمان و ساعاتی مشخص و کمی دور از شهر محفلی شاد و مفرح و با برنامه فرهنگی صحیح اتخاذ کرد تا هیجانان گردشگران مهار شود.سامان‌دهی ترافیک با پراکنده کردن امکانات رفاهی در سطح شهر و در ساعات اوج و برنامه ریزی برای توسعه مسیرهای پیاده‌محور که شهر بابلسر پتانسیل انرا دارد و می‌تواند پیش قدم باشد. برنامه ریزی برای فراهم کردن حداقل امکانات بهاشتی از جمله سرویس بهداشتی و یا حمام ساحلی در ساحل و یا سطح شهر تا گردشگران اسیب کمتری ببینند.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

سپاسگزاری

نویسندگان از مصاحبه شوندگان پژوهش از جمله بومی های شهر بابلسر و گردشگران که برای عمق بخشی و رویکرد علمی این پژوهش برای مصاحبه علمی زمان خود را صرف کردند و از داوران من باب بازخورد تحلیلی و ساختاری جهت کامل تر شدن مقاله سپاس گزاری می کنند.

منابع

امینی، مرجان.، بحرالعلوم، حسن.، اندام، رضا.، و ربانی، طاها. (۱۴۰۲). آینده‌پژوهی مقاصد گردشگری ورزشی بر اساس رویکرد سناریونگاری (مطالعه موردی: استان اصفهان). *فصلنامه برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری*. انتشار برخط https://doi.org/10.22080/JTPD.2023.23905.3718.

ایوبی، حجت الله. (۱۴۰۰). طعم فرهنگ: جامعه‌شناسی سیاسی بوردیو. انتشارات ثالث.

برنز، پیتر. (۱۳۹۰). *مقدمه‌ای بر انسان‌شناسی گردشگری*. انتشارات افکار.

بیتس، دانیل.، و پلاگ، فرد. (۱۴۰۰). *انسان‌شناسی فرهنگی (ترجمه محمد ثلاثی)*. انتشارات علمی.

چمبرز، ارو. (۱۴۰۱). بوم‌گردی: *انسان‌شناسی سفر و گردشگری* (ترجمه انیس صاحب). انتشارات فرهنگ‌نامه.

ترنر، (۱۴۰۰). *رویکرد آیینی به فرهنگ* . گردآوری: جبار رحمانی و موسی‌الرضا غربی. انتشارات تیسا.

گت بابایی ، فاطمه.، تبریزی، نازنین.، و شارع‌پور، محمود. (۱۴۰۱). تأثیر ارزش‌های فرهنگی هافستد بر میزان رضایت شهروندان از فعالیت‌های گردشگری (مطالعه موردی: شهر بابلسر). *فصلنامه مطالعات مدیریت گردشگری*، ۱۷(۵۸)، ۹–۳۸ . https://doi.org/10.22054/tms.2022.66471.2685

هاشمی‌مقدم، امیر. (۱۳۹۸). انسان‌شناسی گردشگری. انتشارات محکمه.

حسینی، هادی. ح.، فیروزجائیان، امیرحسین. ، و محسنی، رضا (۱۴۰۱). سرمایه فرهنگی و مصرف مسئولانه در گردشگری (مطالعه موردی: گردشگران استان مازندران). *فصلنامه برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری*، ۱۱(۴۳)، ۱۱۹–۱۳۸ . https://doi.org/10.22080/JTPD.2023.24700.3764

کرانی، زهره.، و سام، فاطمه. (۱۴۰۱). مطالعه مردم‌نگارانه انگیزه گردشگران از سفرهای فراغتی به استان مازندران از منظر نظریه مناسک گذار. *فصلنامه مطالعات اجتماعی گردشگری*، ۱۱(۲۱)، ۲۲۷–۲۵۶ . https://doi.org/10.52547/journalitor.35691.11.21.227

خانعلی، حمید.، طالبیان، محمد حسن.، پورکریمی، پرویز.، و دانشور وثوقی،مریم. (۱۴۰۴). شناسایی مؤلفه‌های مؤثر بر وضعیت آینده مدیریت میراث فرهنگی ایران. *فصلنامه برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری*، ۱۴(۵۵)، ۱۰۹–۱۴۱ . https://doi.org/10.22080/JTPD.2025.28336.395

محمدی، سمیرا.، موسوی، سید محمد.، و سلیمی، احمد رضا. (۱۳۹۹). تحلیل پیامدهای منفی فرهنگی گردشگری بر جامعه میزبان (مطالعه موردی: شهر بجنورد). *فصلنامه گردشگری و فرهنگ*، ۱(۲)، ۱۱–۲۰ . https://doi.org/10.22034/toc.2020.240564.1008

پاپلی یزدی، محمد حسن .، و سقایی، مهدی. (۱۳۸۵). *گردشگری: ماهیت و مفاهیم*. انتشارات سمت.

شیخ‌بیگلو، رضا.، اکبریان رونیزی، سعید رضا.، و سلیمانی حشمتی، نازنین. (۱۴۰۳). نگرش جامعه محلی نسبت به توسعه گردشگری (مطالعه موردی: روستاهای هدف گردشگری شهرستان مرودشت). *فصلنامه برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری*، ۱۳(۵۰)، ۲۳–۵۰ . https://doi.org/10.22080/JTPD.2024.27347.3900

سلیمانی، ساجد.، و فنی، زهره. (۱۴۰۰). ارزیابی عوامل مؤثر بر گردشگری در بافت‌های تاریخی با رویکرد بازآفرینی مبتنی بر فرهنگ (مطالعه موردی: شهر بابلسر). *فصلنامه مطالعات مدیریت گردشگری*، ۱۶(۵۳)، ۱۰۱–۱۳۴ . https://doi.org/10.22054/tms.2021.51575.2301

عیوضی، محمدرحیم، و گروسی، امیر. (۱۳۹۸). عوامل مؤثر بر شکل‌گیری تعارض‌های فرهنگی فراروی دانشجویان (مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه بین‌المللی امام خمینی(ره))، *راهبرد اجتماعی ـ فرهنگی*، ۸(۴) ۸۳–۱۰۸ . https://doi.org/10.1001/1.22517081.1398.8.4.4.6

مرچیسن، جولین (۱۴۰۳). *مردم‌نگاری (طراحی، انجام و ارائه‌ی پژوهش)* (ترجمه جبار رحمانی و رضا اسکندری). تهران: نشر آگاه.

وازین، نرگس.، و شیخی، احمدرضا. (۱۳۹۹). پیامدهای فرهنگی توسعه گردشگری در کشور از دیدگاه صاحب‌نظران. *فصلنامه گردشگری و فرهنگ*، ۱(۳)، ۲۱–۲۸. https://doi.org/10.22034/toc.2020.241748.1012 .

References

Amini, M., Bahrololoom, H., Andam, R., & Rabbani, T. (2023). Foresight of sports tourism destinations based on the scenario planning approach (Case study: Isfahan Province). Journal of Tourism Planning and Development. *Advance online publication*. https://doi.org/10.22080/JTPD.2023.23905.3718 . (In Persian)

Ayubi, H. (2021). The taste of culture: Bourdieu's political sociology. Sales Publications. (In Persian)

Baltaci, M., & Çakıcı, C. (2022). Liminoid behaviour in tourism. In D. Buhalis (Ed.), *Encyclopedia of Tourism Management and Marketin*g (pp. 57–60). Edward Elgar Publishing. https://doi.org/10.4337/9781800377486.liminoid

Bates, D., & Plog, F. (2021). *Cultural anthropology* (M. Salasi, Trans.). Elmi Publications. (In Persian)

Brinstow, R. S., & Jenkins, I. S. (2020). Spatial and temporal tourism considerations in liminal landscapes. *Tourism Geographies*, 22(2), 219–228. https://doi.org/10.1080/14616688.2020.1725618

Burns, P. (2011). An introduction to the anthropology of tourism. Afkar Publications. (In Persian)

Chambers, E. (2022). *Ecotourism: The anthropology of travel and tourism* (A. Saheb, Trans.). Farhangnameh Publications. (In Persian)

Conti, E., & Heldt Cassel, S. (2020). Liminality in nature-based tourism experiences as mediated through social media. *Tourism Geographies*, 22(2), 298–318. https://doi.org/10.1080/14616688.2019.1648544

Eyvazi, M. R., & Gorosi, A. (2019). Factors influencing the formation of cultural conflicts among students (Case study: Students of Imam Khomeini International University). *Socio-Cultural Strategy*, 8(4), 83–108. https://doi.org/10.1001/1.22517081.1398.8.4.4.6 . (In Persian)

Gatbabaei, F., Tabrizi, N., & Sharepour, M. (2022). The impact of Hofstede's cultural values on citizens' satisfaction with tourism activities (Case study: Babolsar City). *Tourism Management Studies Quarterly*, 17(58), 9–38. https://doi.org/10.22054/tms.2022.66471.2685 . (In Persian)

Hashemi-Moghaddam, A. (2019). *Anthropology of tourism*. Mahkameh Publications. (In Persian)

Hosseini, H. H., Firouzjaeian, A. H., & Mohseni, R. (2022). Cultural capital and responsible consumption in tourism (Case study: Tourists in Mazandaran Province). *Journal of Tourism Planning and Development*, 11(43), 119–138. https://doi.org/10.22080/JTPD.2023.24700.3764 . (In Persian)

Jack, G., & Phipps, A. (2005). *Tourism and intercultural exchange: Why tourism matters*. Channel View Publications. https://doi.org/10.21832/9781845410193

Karani, Z., & Sam, F. (2022). An ethnographic study of tourists' motivations for leisure travel to Mazandaran Province from the perspective of the theory of rites of passage. *Journal of Social Studies of Tourism,* 11(21), 227–256. https://doi.org/10.52547/journalitor.35691.11.21.227 . (In Persian)

Khaneli, H., Talebian, M. H., Pourkarimi, P., & Daneshvar Vosoughi, M. (2025). Identifying the components affecting the future status of cultural heritage management in Iran. Jou*rnal of*

Tourism Planning and Development, 14(55), 109–141. https://doi.org/10.22080/JTPD.2025.28336.395 . (In Persian)

Lu, J., Jian, I. Y., Yung, E. H. K., Chan, E. H. W., & Chen, W. (2023). Pursuing social cohesion in cultural tourism destinations: Liminality as a mediator. *Current Issues in Tourism*. Advance online publication. https://doi.org/10.1080/13683500.2023.2235878

Mohammadi, S., Mousavi, S. M., & Salimi, A. R. (2020). An analysis of the negative cultural impacts of tourism on the host community (Case study: Bojnord City). *Tourism and Culture*, 1(2), 11–20. https://doi.org/10.22034/toc.2020.240564.1008 . (In Persian)

Murchison, J. (2024). *Ethnography: Designing, conducting, and presenting research* (J. Rahmani & R. Eskandari, Trans.). Agah Publishing. (In Persian)

Nelson, V. (2019). Liminality and difficult heritage in tourism. *Tourism Geographies*, 22(2), 229–249. https://doi.org/10.1080/14616688.2019.1637449

Papoli Yazdi, M. H., & Saqaei, M. (2006). *Tourism: Nature and concepts*. SAMT Publications. (In Persian)

Pritchard, A., & Morgan, N. (2006). Hotel Babylon? Exploring hotels as liminal sites of transition and transgression. *Tourism Management*, 27(5), 762–772. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2005.05.015

Reisinger, Y. (2009). *International tourism: Cultures and behavior*. Butterworth-Heinemann.

Rodríguez-Campo, L., Braña-Rey, F., Alén-González, E., & Fraiz-Brea, J. A. (2022). The liminality in popular festivals: Identity, belonging and hedonism as values of tourist satisfaction. In S. M. Smith & M. J. Robinson (Eds.), *Liminality in tourism* (pp. 80–94). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003169857-2

Sheykh-Beygloo, R., Akbarian Ronizi, S. R., & Soleimani Heshmati, N. (2024). Local community attitudes toward tourism development (Case study: Tourism-target villages in Marvdasht County). *Journal of Tourism Planning and Development*, 13(50), 23–50. https://doi.org/10.22080/JTPD.2024.27347.3900 . (In Persian)

Soleimani, S., & Fanni, Z. (2021). Assessment of factors influencing tourism in historical urban contexts using a culture-based regeneration approach (Case study: Babolsar City). *Tourism Management Studies Quarterly*, 16(53), 101–134. https://doi.org/10.22054/tms.2021.51575.2301 . (In Persian)

Turner, V. (1969). *The ritual process: Structure and anti-structure*. Aldine Publishing.

Turner, V. (2021). *The ritual approach to culture* (J. Rahmani & M. R. Gharbi, Compilers). Tisa Publications. (In Persian)

Vazin, N., & Sheikhi, A. R. (2020). Cultural consequences of tourism development in Iran from the perspective of experts. *Tourism and Culture*, 1(3), 21–28. https://doi.org/10.22034/toc.2020.241748.1012 . (In Persian)

Wu, S., Li, Y., Wood, E. H., Senaux, B., & Dai, G. (2020). Liminality and festivals: The role of space, time, and emotion in festival experiences. *Tourism Geographies*, 22(2), 250–270. https://doi.org/10.1080/14616688.2020.1734567